

У 2008/2009 навучальным годзе Міністэрства адукацыі завяршае пэдагнае ўвядзенне адзінцы дзелавога стылю ў школе. Цяпер «дэ-юрэ» дзелавы стиль школьнага адзення распаўсюдзіцца і на вучняў 10–12-х класаў.

Стар. 4

Аляксандр ЛУКАШЭНКА:

«У будаўніцтве не хапае арганізацыі і адказнасці»

Аб гэтым заявіў 28 лютага Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка на нарадзе аб удасканальненні работы будаўнічага комплексу краіны.

Кіраўнік дзяржавы падкрэсліў, што работа будаўнічай галіны Беларусі «цалкам развалена», і цяпер наракненні насельніцтва на праблемы ў гэтай сферы каласальныя». «Мы не можам быць задаволены ні тэмпамі, ні якасцю, ні ценой будаўніцтва, што ажыццяўляецца ў Беларусі. Вазьміце любое звяно — усюды праблемы», — сказаў ён.

Пры назначэнні новага міністра гэтай галіны амаль два гады таму былі пастаўлены задачы, вырашэнне якіх, паводле слоў Прэзідэнта, трэба было пачынаць неадкладна. А менавіта: удасканальваць структуру кіравання будаўнічым комплексам як на рэспубліканскім, так і на рэгіянальным узроўнях, умацаваць яго матэрыяльна-тэхнічную базу, нарастаць аб'ёмы будаўніцтва, зрабіць жыллё больш даступным для маючых пэтрэбу.

Сёння ў будаўнічай галіне занята амаль 400 тыс. чалавек. Працую амаль 5 тыс. прадпрыемстваў. У ВУП краіны іх доля па выніках 2007 года складала 8,5 працэнта. У цэлым па рэспубліцы за кошт усіх крыніц фінансавання ў 2007 годзе ўведзена ў дзеянне 4678,4 тыс. кв.м агульнай плошчы жылля, што складае 99,5 працэнта ад верхняй мяжы ўстаноўленага задання. Прадугледжвалася ў мінулым годзе забяспечыць увод у эксплуатацыю за кошт усіх крыніц фінансавання 4,2–4,7 млн кв.м агульнай плошчы жылля.

Як адзначыў Аляксандр Лукашэнка, нягледзячы на тое, што па выніках мінулага года паказаны добрыя агульныя вынікі развіцця будаўнічага комплексу, у галіне, як і раней, вялікі клубок праблем, якія сёння не вырашаюцца. Гэта пытанні з цэнаўтварэннем на ўсіх этапах будаўніцтва, наракненні адрас айчынных праекцёршчыкаў і экспертызы праектаў, недастатковае фінансаванне праграм развіцця матэрыяльна-тэхнічнай базы ў будаўнічай галіне, недахоп кваліфікаваных спецыялістаў. Акрамя таго, назіраецца дэфіцыт будматэрыялаў на ўнутрым рынку, што з'яўляецца сур'ёзнай перашкодай для рэспублічэскай будаўнічай арганізацыі, адсутнічаюць прыметныя вынікі па скарачэнні аб'ёму звышнорматываўнага незавяршанага будаўніцтва, а таксама па тэрмінах і аб'ёмах капітальных рамонтаў жылля.

Кіраўнік дзяржавы нагадаў, што пры разгледзе планаў на 2008 год папярэдзтваў урад і кіраўнікоў абласцей аб неабходнасці кардынальна палепшыць работу ўсіх галін народнай гаспадаркі і ў першую чаргу будаўнічага комплексу. Паводле слоў Аляксандра Лукашэнка, ад таго, што і як будзе зроблена ў гэтым годзе, у многім залежыць выкананне плагідавога праграмы сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны. «Рэалізацыя дзяр-

жаўных прыярытэтаў — гэта сур'ёзны экзамен для ўсіх органаў улады і кіравання. Правэрка іх на трываласць і здольнасць вырашаць задачы, што стаяць перад краінай», — адзначыў беларускі лідар.

Як запэўніў кіраўніка дзяржавы намеснік прэм'ер-міністра Беларусі Віктар Бура, у краіне прыняты меры па кіраванні будаўнічым комплексам, пашырэнні вытворчых магутнасцяў, павелічэнні аб'ёмаў жыллёвага будаўніцтва.

Урад прапанаваў размеркаваць функцыі па фінансаванні ўвядзення інжынернай інфраструктуры паміж рэспубліканскім і мясцовымі бюджэтамі. Прэзідэнт адобрыў і сказаў, што ўсе бюджэты павінны несці пэўную нагрузку, неабходна толькі вызначыць крытэрыі па размеркаванні сродкаў.

Паводле слоў кіраўніка беларускага ўрада Сяргея Сідорскага, рэнтабельнасць будаўніцтва жылля ў сельскай мясцовасці сёння не перасягае 5 працэнтаў. Пры гэтым увядзенне жылля ажыццяўляецца ў асноўным буйнымі кампаніямі, развіццё якіх 3-за гэтага некалькі тэрміны. «А трэба, каб будаўнічы комплекс зарабляў грошы на абнаўленне матэрыяльна-тэхнічнага комплексу», — падкрэсліў ён. У сувязі з гэтым урад унёс прапанову дазволіць кампаніям устанавіць рэнтабельнасць на больш высокім узроўні — 10–15 працэнтаў.

Сёння фінансавы стан асобных будаўнічых арганізацый вызначаецца рэнтабельнасцю не вышэй за 5–6 працэнтаў, з-за пастаяннай закредытаванасці ў іх няма магчымасці атрымаць неабходныя інвестыцыйныя крыніцы ў банку для абнаўлення асноўных сродкаў. Знос асноўных фондаў на большай частцы прадпрыемстваў складае амаль 80 працэнтаў. У той жа час на стварэнне матэрыяльнай базы аб'ём інвестыцый ў будаўнічую галіну неабходна павялічыць да 65,1 трлн. Урад прапанаваў ажыццяўляць крэдытаванне будаўнічых арганізацый пад гарантыі рэспубліканскай і мясцовай бюджэты за кампенсацыі банках іх працэнтаў з інавацыйных фондаў і бюджэту. Акрамя таго, Савет Міністраў ініцыяваў павелічэнне тэрмінаў адтэрміноўкі вяртання крэдытаў з 3 да 5 гадоў. Прэзідэнт прапанаваў не падтрымліваць і канстатаваў, што ў Беларусі адпрацавана дакладная сістэма кіравання такіх інвестыцыйных праектаў і мяняць яе ў бок пагаршэння работы банках не трэба. «Шалёных грошай не будзе. Я не дам разбурчыць нашу банкахскую сістэму», — сказаў ён.

Старшыня праўлення Нацыянальнага банка Беларусі Пётр Пракаповіч падкрэсліў: «Мы не можам дазволіць каб будзе будавецца жылля так мала, так марудна і так дрэнна». Трэба выканаць даручэнні Прэзідэнта па давадзненні магчымасцяў будаўнічага комплексу да 10 млн кв.м жылля да 2011 года.

На нарадзе абмяркоўваліся таксама пытанні аптымізацыі зароботнай платы ў будаўнічай сферы. Пётр Пракаповіч унёс прапанову зняць усялякія абмежаванні па зароботнай плаце ў будаўнічай галіне.

Цяпер у каштарысы ўключаецца зароботная плата на ўзроўні Вб600–650 тыс. Будаўнічыя арганізацыі за кошт свайго прыбытку рэальна плацяць Вб1200–1300 тыс. Урад прапанаваў задзейнічаць усе магчымыя крыніцы павышэння аплаты працы і давесці яе ў бліжэйшай перспектыве да \$700 у эквіваленце.

Таксама Пётр Пракаповіч лічыць неабходным у першачарговым парадку вырашыць жыллёвую праблему для саміх будаўнікоў. Прапануецца дазволіць будаўнічым арганізацыям па-за чаргой ствараць ЖБК для сваіх работнікаў, але будавашча жыллё будзе на агульных падставах.

Урад звярнуўся да Прэзідэнта з просьбай аб прадстаўленні будаўнічым арганізацыям шэрагу прэферэнцый на перыяд рэалізацыі інвестыцыйных праектаў, аднак падтрымкі гэтага просьба не знайшла.

На думку членаў урада, развіццё будаўнічых арганізацый трэба паскорыць і ў сельскай мясцовасці. Гэта дасць магчымасць не прыцягваць буйныя прадпрыемствы для будаўніцтва аб'ектаў у сельскай мясцовасці, а выканаць гэтыя аб'ёмы мясцовымі будаўнічымі арганізацыямі (колькасцю да 50 чалавек).

Акрамя таго, у рэгіёнах плануецца аднавіць работу раней дзейных ДБК.

«Рэнтабельнасць да 10 працэнтаў уздымайце, зароботную плату ўстанавіце, як хочаце. Але неабходна адшукаць рэзервы, каб зрабіць гэта без павышэння кошту жылля», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка.

Плануецца, што ўжо ў 2009 годзе да 80 працэнтаў аб'ёму жылля, якое ўведзліца ў краіне, будзе прызначана для тых, хто мае ў ім пэтрэбу. Прычым такое жыллё павінны будавальнікі не толькі дзяржаўныя будаўнічыя кампаніі, але і камерцыйныя прадпрыемствы. Усёроўня пэтрэбнасці ў інготным крэдытаванні будучы забяспечаны беларускімі банкамі.

Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што эксперт, жыллё, прадукты харчавання вызначаны ў якасці прыярытэтаў. «Чаму вы так доўга, доўга і някякаса будзеце? Пры такім будаўнічым буме маеце стратную будаўнічую галіну?» — пацікавіўся Прэзідэнт і адказаў, што ўрад не быў гатовы да сённяшняй нарады. «Усе наставыя прапановы можна было вырашыць на ўзроўні ўрада. З боку кіраўніка дзяржавы неабходныя меры прыняты», — сказаў ён.

Плануецца, што вынікі работы будаўнічага комплексу за першае палгоддзе будуць разгледжаны ў ліпені.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

<

Пры адсутнасці лічыльніка за ваду давядзецца плаціць па рэшткавым прынцыпу

У будучым грамадзяне, якія не пажадалі ўстанавіць у сваіх кватэрах індывідуальныя прыборы ўліку расхода вады, будуць аплачваць паслугі водазабеспячэння па рэшткавым прынцыпу, а не па нарматывах, зацверджаных мясцовымі выканаўчымі органамі. Аб гэтым паведаміў намеснік міністра жыллёва-камунальнай гаспадаркі Беларусі Мікалай Ліпень.

«Сёння вядзецца актыўная работа па ўстаноўцы індывідуальных прыбораў ўліку расхода вады, насельніцтву тлумачыцца выгаднасць устаноўкі лічыльнікаў. Разам з тым рашэнне наконт гэтага грамадзяне прымаюць добраахвотна. Мы мяркуюем, што да 10 працэнтаў насельніцтва на працягу гэтага года так і не пажадае ўстанавіць у сваіх кватэрах індывідуальныя прыборы ўліку, — сказаў Мікалай Ліпень. — У сувязі з гэтым, паколькі ў нас практычна ўвесь жыллёвы фонд абсталяваны групавымі прыборамі ўліку расхода вады, у будучым даведзецца ўжо рабіць налічэнні за паслугі водазабеспячэння не па ўстаноўленым нарматывах за водапаскажыванне, а па рэшткаваму прынцыпу. Г.зн. грамадзяне, якія не ўстанавілі ін-

дывідуальныя прыборы, будуць аплачваць спажыванне вады ў доме за мінусам плаццяжоў, праведзенных кватэрамі, у якіх устаноўлены індывідуальныя лічылнікі».

У гэтым годзе ў Беларусі плануецца завяршыць работу па ўстаноўцы індывідуальных прыбораў ўліку расхода вады. Для таго каб аснаншчнасць абсталяванага водаправодам жыллога фонду дасягнула 100 працэнтаў да канца года, неабходна ўстанавіць прыборы прыкладна ў 780 тыс. кватэр.

Паводле слоў начальніка ўпраўлення эканомікі Міністэрства жыллёва-камунальнай гаспадаркі Уладзіміра Кісялёва, у Беларусі грамадзянамі кампенсуецца толькі 42,9 працэнта затрат на паслугі водазабеспячэння. Цяпер адзін кубаметр вады ў Беларусі для насельніцтва каштуе Br321,4, або 15 цэнтаў, у той час як яе сабекошт складае Br750 за кубаметр. Для параўнання: у Латвіі кубаметр вады абшодзіцца насельніцтву 60 цэнтаў, Літве — 80 цэнтаў, Аўстрыі — \$1,8, у Іране — 3 цэнты. Бясplatна вада падаецца жыхарам Аб'яднаных Арабскіх Эміратаў і Туркменістана.

Льготы пры аплаце «ЖЫРОВАК»

Працэс прадастаўлення насельніцтву льгот пры аплаце жыллёва-камунальных паслуг у Беларусі поўнаасцю ўрэгуляваны. Налічэнне плаццяжоў праводзіцца згодна з законам аб дзяржаўных сацыяльных льготах і ўказам аб дзяржападтрымцы насельніцтва, якія ўступілі ў сілу ў снежні 2007 года. Аб гэтым паведаміў журналістам намеснік міністра жыллёва-камунальнай гаспадаркі Беларусі Мікалай Ліпень.

Паводле яго слоў, у жыхроўках за снежань 2007 года для некаторых катэгорыі грамадзян, у прыватнасці інвалідаў І і ІІ груп, пры выстаўленні плаццяжоў не былі ўлічаны прадастаўленыя льготы. Гэта было звязана з неабходнасцю дадатковага растлумачэння заканадаўства аб льготах і дзяржападтрымцы. Цяпер растлумачэнні па ўсіх няясных пытаннях атрыманы, а па плацяхах за снежань у выпадку неабход-

насці ў студзені былі праведзены неабходныя пераразлікі.

Як адзначыў начальнік ўпраўлення эканомікі Мініжылкамгаса Уладзімір Кісялёў, цяпер льготы на жыллёва-камунальныя паслугі распаўсюджваюцца не на ўвесь аб'ём спажытых паслуг, а ў адпаведнасці з зацверджанымі нарматывамі. Усе аблывыканкамы і Мінігарвыканкам гэтыя нормы зацвердзілі. У абласцях ёсць толькі невялікія адрозненні пры нарміраванні льгот па некаторых відах паслуг.

Цяпер льготы па аплаце тохабслугоўвання і ацяплення прадастаўляюцца маючым на іх права грамадзянам па плошчу 20 кв.м. Аб'ём ільгатаўмай вады складае ў сярэднім 230 л у суткі, паслугі па каналізацыі — да 230 л у суткі. Пры вывазе бытавых адрходаў льготы дзейнічаюць пры іх аб'ёме да 1,79 куб.м. Гэтыя нарматывы па абласцях могуць крыху адрознівацца.

Інваліды з вёсак і гарпасёлкаў — розныя?

Наша даўняя падпісчыца з г.п. Мір Карэліцкага раёна Святлана Аляксандраўна Шуцілкава днямі сутыкнулася з праблемай, якая не тое каб стварыла для жанчыны істотныя нязручнасці, але прымусіла прызываўмацца.

— Мне 80 гадоў, я інвалід ІІ групы. Трэба было з'ездзіць у райцэнтр у паліклініку. На аўтавакзале, калі я хацела набыць білет на мінскі аўтобус, які праходзіў міма, мне сказалі, што я павінна аплаціць праезд цалкам, — тлумачыла сітуацыю Святлана Аляксандраўна. — Павеіше, мне не шкада тых грошай, калі трэба, я заплачу. Але ж я чытала, што для пэўных катэгорый насельніцтва льготы на той жа праезд захаваліся. Цяпер высюкоўцы могуць ездзіць бясplatна, а мы, жыхары гарпасёлка, — чамусьці не...

Пра існаванне такой не зусім зразумелай нават для спецыялістаў сітуацыі на сёння з прэздадам у аўтагаспарстве інваліды І і ІІ груп па агульным захаворванні пацвердзіла нам галоўны спецыяліст ўпраўлення па працы, занятасці і сацыяльнай абароне Карэліцкага райвыканкама Таіса Максімоў. Ва ўпраўленне ўжо звярталіся і іншыя жыхары раёна, і сама ўпраўленне спрабавала атрымаць тлумачэнні ад транспартніка.

— Згодна з Законам Рэспублікі Беларусь аб «Дзяржаўных сацыяльных льготах, правах і гарантыях для асобных катэгорый грамадзян», які ўступіў у сілу з 17 снежня 2007 года, за інвалідамі І і ІІ груп па агульным захаворванні захаваляся права бясplatнага праезду ў прыграднаым аўтагаспарстве ў межах адміністрацыйнага раёна, — сказала Таіса Анатольеўна. — Калі гаварыць пры міжгародняй маршруты (а чытанка, хутчэй за ўсё, і мае такі на ўвазе), дык да нядаўняга часу памяннёны катэгорый насельніцтва карысталіся на іх такія жа льготы. Нядаўна становішча змянілася: інваліды І і ІІ груп па агульным захаворванні, якія пражываюць у сельскай мясцовасці (вёсках) і карыстаюцца міжгароднямі аўтобусаімі, не плацяць за білет. А такія ж інваліды, напрыклад, з Міра, Карэлічэў (гарпасёлкаў), павінны аплачваць білет па поўным кошце. З аўтапарка нам патлумчылі, што ім з вышэйштых інстанцый было накіравана тлумачэнне, якім яны зараз і карыстаюцца.

Мы патэлефанавалі ў Міністэрства транспарту і камунікацый: як таеое магло здарыцца? Спецыялісты патлумачылі, апасляваючыся на зборнік метадалагічных тлумачэнняў за 2004 год «Рэгіёны Беларусі», што ўсе населеныя пункты краіны адносяцца або да сельскіх (вёска, сяло), або, як у нашым выпадку, да гарпасёлкаў. Апошнія не з'яўляюцца сельскімі, значыць, грамадзянам, што пражываюць у іх, памяннёныя вышэйшыя льготы не даецца. Суразмоўца запэўніў, што ў аўтапарку пра гэта павінны былі ведаць, паколькі сам закон быў надрукаваны яшчэ летась. Ці правільны мы зразумелі ў такім выпадку галоўнага спецыяліста ўпраўлення па працы, занятасці і сацыяльнай абароне райвыканкама Таісу Максімоўч? Абсалютна правільна, пацвердзіла яна, паколькі за мінулы час яшчэ раз праверыла сітуацыю, звязваючыся з аўтапаркам. Там Таісе Анатольеўне пацвердзілі: гэта іх упущэнне, да нядаўняга часу льготы па бясplatным праездзе ў міжгародніх аўтобусах аднолькава прадастаўляліся інвалідам І і ІІ груп як з вёсак, так і з гарпасёлкаў. І толькі нядаўна сітуацыя была выпраўлена — у адпаведнасці з заканадаўствам.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Спорт-тайм

Святая на брэсцкай вуліцы

Пасля 23 паражэнняў хакеісты «Брэста» нарэшце святкавалі перамогу ў чэмпіянаце краіны. Аўтсайдар выйграў у жлобінскага «Металурга» — 4:3. Мінскі «Керамін», які лідзіруе ў першынстве Беларусі са 115 ачкамі, уступіў «Віцебску» — 2:5. Вынікі іншых матчаў: «Нёман» (Гродна) — «Гомель» — 0:3; «Хімвалакно» (Магілёў) — «Хімік-СК» (Наваполацк) — 4:3 (па булітах) (на фота). Учора сустраліся сталічныя «Дынама» і «Юнацтва».

Юрэвіч у БАТЭ

Чэмпіён краіны па футболе ўзмацняе лінію абароны: рады Барысаўскага БАТЭ папоўніў экс-абарона салігорскага «Шахцёра» Аляксандр Юрэвіч, які з мінулага лета гуляў за льеўзійска «Карпаты». Кантракт з беларускай камандай падпісаны на тры гады.

Дэбют Салея ў «Каларада»

Беларускі хакеіст Руслан Салеі дэбютаваў у сваім новым клубе ў НХЛ. У складзе «Каларада Эвелангс» абарона правёў на пляцоўцы 23 хвіліны 37 секунд і вызначыўся галёвай перадачай у выязным матчы. «Каларада» выйграў у «Ванкувер» — 3:2 (па булітах).

Іспанцы прапусцяць Еўра-2008?

Міжнародная федэрацыя футбольных асацыяцый пацвердзіла свой намер выключыць зборную Іспаніі з ліку ўдзельнікаў чэмпіяната Еўропы-2008. Нагадаем, што іспанцы выступаюць у групе з расіянамі. Канфілікт разгарэўся з-за рашэння Спартаўняга савета Іспаніі, які прадпісаў усім спартыўным федэрацыям краіны, каманды якіх не прадстаўлены на Алімпійдзе-2008, правесці выбары кіраўніцтва да старту Гульнўн. Аднак паводле правілаў ФІФА, выбары прэзіданта федэрацыі футбола Іспаніі павінны адбыцца ў канцы года.

Футбаліст закасіў «пад фюрэра»

Нямецкі футбаліст Андрэ Гумпрыхт, які выступае за аўстралійскую каманду «Сентрал Кост Марынерс», апапрунў на клубную вечарынку пад назвай «Звар'яцелы пандзеллак», што прысвачае пажыраенню сезона, касцюм ...Адольфа Гітлера. Учынак паўабаронцы выклікаў незадавальненне аўстралійскай грамадкасці. Футбаліст напразці прабачэння і растлумачыў, што не хацеў зракануць інтарэсы каргосы.

У НБА моладя не зелена

Самым маладым іграком у гісторыі Нацыянальнай баскетбольнай асацыяцыі, якому ўдалося набраць больш як 10 тысяч ачкоў, стаў 23-гадовы лідар «Кліўленда» ЛеБрон Джэймс. Ён пабў рэкорда абароны «Лейкерс» Кобі Браянта, які пераадолеў гэты рубеж у 2004-м у свае 24 гады.

Калектўны рэдакцыі газеты «Звязда» выказвае шычыры спачуванні дырэктару Мінскага філіяла РУП «Белпошта» Юрыю Аляксандравічу Комару ў сувязі з напаткаўшым яго непаспраўным горам — смерцю БАЦЫКІ.

Зала калеріі

ПЕДАГОГІ ПРАЦУЮЦЬ НЕ ЗА ГРОШЫ, А ЗА ДОБРАЕ СЛОВА?

Заробатная плата і працягласць водпускау педагогаічных работнікаў — вось дзве галоўныя праблемы, якія аказаліся ў цэнтры увагі ўдзельнікаў калеріі, на якой падводзіліся вынікі выканання Пагаднення паміж Міністэрствам адукацыі і Цэнтральным камітэтам Беларускага прафсаюза работнікаў адукацыі і навукі.

Як паведаміў у сваім выступленні намеснік міністра адукацыі Казімір Фарыно, сярэднямесячная заробатная плата ў галіне адукацыі склала летась 544,6 тысячы рублёў, пры гэтым сярэднямесячная заробатная плата педагогаічных работнікаў была летась 615,5 тысячы рублёў, прафесарска-выкладчыцкага складу — 1007,1 тысячы рублёў. Калі браць абсалютныя лічбы, то ў параўнанні з 2006 годам заробкі ў галіне адукацыі ўзраслі на 11,5 працэнта. Але калі параўноўваць сярэднія заробкі педагогаічных работнікаў і работнікаў прамысловасці, то даводзіцца канстатаваць, што педагогі працягваюць страчваць свае пазіцыі: так, у 2007 годзе ўзровень заробкаў педагогаў склаў толькі 78,9 працэнта ад ўзроўню заробкаў у прамысловасці, а прафесарска-выкладчыцкага складу — 129 працэнтаў. Для параўнання: у 2006 годзе ўзровень заробкаў педагогаў складаў 86,1 працэнта, а ў 2005 годзе — 88,4 працэнта ад заробкаў у прамысловасці.

Між іншым, улічваючы дэмаграфічную сітуацыю, нагрузка на педагогаў працягвае зніжацца: калі раней на аднаго педагога прыпадала 1,27 стаўкі, то цяпер — толькі 1,08 стаўкі. Асобная тэма — заробатная плата маладых спецыялістаў. Паводле слоў старшыні Віцебскага райкама прафсаюза работнікаў адукацыі і навукі Сяргея Анікеева, стаўка выпускніка ВНУ складае сёння крыху больш як 210 тысяч рублёў, а з улікам надбавкі за работу ў сельскай мясцовасці і стаж за работу ў галіне — каля 274 тысяч рублёў. Дзіўная сітуацыя

А на мой погляд...

Перагарнуўшы калындар, мы кажам пра зіму...

Сёння апошні дзень зімы. Прынамсі, калындарнай... Чым сёлетняя зіма вам асабіста найхейш запомнілася?

Анатоль ПАШКОЎСКІ, спецыяліст Валохынскага інспекцыі прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя:

— Зіма? Гэта? Як не зіма! *(Смяецца.)* Не было ні марозоў, ні снегу. Рэкорд атрымаўся, калі, зразумела, у будучым тое ж не адбудзецца. Быў, памятаю, і Новы год без снегу, і сцодзёны люты, але каб такая зіма — не прыгадваю.

Віктар ЖДАН, намеснік начальніка вузбэчна-метадычнага аддзела ўстаноў адукацыі «Акадэмія МУС»:

— Шчыльным працоўным графікам. З-за працы амаль нічога і не бачыў *(Смяецца)*. Такая зіма, у сэнсе ўмоў надвор'я, на маім жыцці ўпершыню.

Алена ЗДАНОВІЧ, шматдзетная маці з вёскі Наркуны Лідскага раёна:

— Чым запомнілася? Нервамі і хаджэннем па чыноўных кабінетах з пытаннямі адносна жылья для шматдзетнай сям'і. Як пачалося ўсё са снежня, дык і сёння яшчэ канчаткова не скончылася. У горадзе вясковая сям'я, як высветлілася, будавацца нельга, тут свабодных участкаў няма, гаспадарка свайго жылья не мае... А надвор'е? Дзі вясна зімой была *(Смяецца)*. Зімы той, лічы, і не было. Такая ж сітуацыя, памятаю, назіралася ў 1989—1990 гадах. Толькі некалькі дзён памарозіла, а потым — як сёлета...

Іван КАЗАК, намеснік старшыні Ельскага райвыканкама:

— З аднаго боку, вельмі дрэнным, няўстойлівым надвор'ем, што можа адбіцца на сельскагаспадарчых культурах. Не было снегу, значыць, будзе менш выгасіш... Спартрэбіца канцэнтрацыі сілаў і сродкаў, каб сёлета быў хлеб і год быў удачным.

З другога боку, год пачаўся ў новых умовах: шмат было зроблена ў частцы развіцця малых гарадоў, да якіх адносіцца і Ельск. Усе мы — і мясцовая ўлада, і насельніцтва — ускладаем надзеі, чаканні на інвестыцыйныя праекты.

Ну і напрыканцы *(смяецца)*, вядома ж, трэба сказаць пра алімпійскі год. На нашых спартсменаў мы ўскладаем поўныя надзеі!

У Магілёве зацвілі падснежнікі першачветы

У Магілёве зацвілі падснежнікі першачветы

Юрый ШАЎЦОЎ: «ЛЮБОЕ ЗБЛЖЭННЕ З РАСІЯЙ НЕ ПАВІННА ВЕСЦІ ДА СТРАТЫ СУВЕРЭНІТЭТУ»

Ці спраўды ў свеце пачалася новая гонка ўзбраенняў, як пра гэта заявіў нядаўна Уладзімір Пуцін?.. Гэтае і іншыя пытанні журналіст «Звязды» абмяркоўвае з беларускім палітолагам Юрыем ШАЎЦОВІЧМ.

— *Падчас вялікай прэс-канферэнцыі па мінулым тыдні Уладзімір Пуцін заявіў, што ў выпадку размяшчэння элементаў ПРА ЗША на тэрыторыі Польшчы і Украіны, Расія, магчыма, пераназіціць свае ракеты на гэтыя краіны. Наколькі верагодны такі сцэнары?*

— Думам, сістэмы будучь размяшчаны. Бо гэта настуства не еўрапейскай палітыкі, а агульнай глабальнай палітыкі ЗША. Яны ствараюць такія рэгіёны па ўсёй планеце. І наўраў ці ЗША будуць ламаць мадэль сваёй глабальнай вайсковай палітыкі дзеля нейкага рэгіёна. Таму я чакаў бы, што сістэмы ПРА будуць размяшчаны ў Чэхіі і Польшчы.

Што датычыцца Украіны, то, мне падаецца, Пуцін сказаў гэта чыста тэартычна. Пакуль ніхто ніколі не абмяркоўваў магчымыя размяшчэння заходніх вайсковых базаў на тэрыторыі Украіны.

— *Нядаўна Пуцін таксама заявіў, што ў свеце пачынаецца новая гонка ўзбраенняў. Прычым яе ініцыятарам становіцца Захад...*

— Гэта заява мае, хутчэй, унутрырасійскі палітычны аспект. Бо тое, што Пуцін мае на ўвазе пад гонкай узбраенняў — гэта палітыка, перш за ўсё ЗША, якія была прынята яшчэ ў 1990-х. ЗША была рабудавалі свае ўзброеныя сілы. І

ПЕДАГОГІ ПРАЦУЮЦЬ НЕ ЗА ГРОШЫ, А ЗА ДОБРАЕ СЛОВА?

Прафсаюза работнікаў адукацыі і навукі.

— Наша міністэрства ставіла пытанне аб захаванні ранейшай працягласці водпускау, тым больш што для гэтага не патрабуюцца дадатковага выдзялення сродкаў, паколькі фонд заробатнай платы выдзяляецца нам на 12 месяцаў, — патлумачыла начальнік ўпраўлення сацыяльна-эканамічнага развіцця Міністэрства адукацыі Лідзія Субоцкая. — Нам прапанавалі эканомлення на водпусках сродкаў накіраваць на павышэнне заробатнай платы. Мы правялі адпаведныя разлікі, і хачу ўсіх запэўніць, што атрымалася несур'ёзная сума, якая істотна на ўзровень заробкаў у нашай галіне не паўплывае.

Працоўныя водпускі былі скарачаны ў педагогаў дашкольных устаноў, устаноў пазашкольнага выхавання і навучання, устаноў, што забяспечваюць павышэнне кваліфікацыі і перападрыхтоўку педагогаў. Прычым склалася проста парадаскальная сітуацыя: у прафесарска-выкладчыцкага складу інстытутаў павышэння кваліфікацыі і ўстаноў павышэння кваліфікацыі водпуск, згодна з дзеючым цяпер заканадаўствам, будзе складаць 24 дні, а ў прафесарска-выкладчыцкага складу ВНУ — 56 дзён. У педагогаў дашкольных устаноў — 30 дзён, а ў педагогаў дашкольных, якія працуюць у вузбэна-педагагічным комплексе «дзіцячы садок-школа» — 56 дзён. Хоць яны выконваюць аднолькавую работу з аднолькавымі нагрукамі...

Асабліва хваравіта ўспрынялі скарачэнне працягласці водпускау педагогі дашкольных устаноў. І гэта цалкам зразумела, бо іх заробкі не вытрымліваюць ніякай крытыкі. Пры гэтым нагрукі на педагогаў акалічнасцю, што далейшае ўдасканаленне сістэмы падрыхтоўкі педагогаў і павышэння кваліфікацыі педагогаічных кадраў напрамку работ раённых метадакабінетаў. Метадыст — гэта фактычна настайнік для настаўнікаў. Але іх заробатная плата яшчэ меншая, чым у маладых спецыялістаў. Ну, як, скажыце, можа зацікавіць такімі мізэрнымі заробкамі настаўнікаў-майстроў, высокіх прафесіяналаў у сваёй справе? — звярнуўся да калег Сяргей Анікеееў.

Смехатворнай выглядае і сума вылат на метадычную літаратуру. Калі яна ўводзілася, то прывязалася да базавай велічыні. А сёння яе памер складае крыху больш за 20 працэнтаў ад базавай велічыні. Такім чынам за год педагогі атрымліваюць ад дзяржавы 90 тысяч рублёў для набыцця метадычнай літаратуры. У той час як гадавая падпіска на «Настайніцкую газету» перавышала 104 тысячы рублёў. Нявырашаным па-ранейшаму застаецца пытанне з забеспячэннем метадычнай літаратурай работнікаў дашкольных устаноў і тых жа метадыстаў.

Сацыяльная напружанасць, якая склалася ў галіне, у немайолі ступені выклікала змяшэннем працягласці працоўных водпускау ў многіх катэгорый педагогаічных работнікаў. Прычым, прымаючы гэта надзвычай непалапулярнае рашэнне, не прыслухаліся ні да Міністэрства адукацыі, ні да Цэнтральнага камітэта Беларускага

У бабрыныя плаціны будуць устаўляць спецыяльныя трубы, каб абараніць наваколле ад паводкі?

Апошнім часам тэма баброў перыядычна «ўсплывае» на старонках і ў эфіры сродкаў масавай інфармацыі. Прыгадаць хоць бы нядаўні выпадак, калі бабры перагарадзілі запрудай раку Котра ў Шчучынскім раёне. Яна была збудавана крыху ніжэй вярхоўя ракі, дзе заканчваецца беларускі заказнік і пачынаецца літоўскі запаведнік.

Прыгадаць часцей бабра сталі таму, што за апошні час у краіне яго колькасць значна павялічылася. Напрыклад, у 2006 годзе ў паляўнічых угоддзях было ўлічана 52,4 тысячы асобін, у той час як здабыта за ўвесь год было толькі 413 рачных баброў.

Мы ўжо пісалі раней, што, паводле звестак з месцаў, бабрыносяць значны ўрон сельскай і лясной гаспадарцы: мелярыяцыйныя каналы, заселеныя імі, не забяспечваюць нарматыўнага скідвання вады з асушаных сельскагаспадарчых зямель, што вядзе да іх забалотнявання і, як вынік, зніжэння ўраджайнасці ці нават поўнага вываду зямель з абароту. Істотны ўрон наносіцца і ўчасткам ляснога фонду ў сувязі з засяленнем бабрамі лесамеліярацыйнай сеткі. У сувязі з такой сітуацыяй, што склалася, той жа Мінлясгас палічыў неабходным істотна павялічыць аб'ёмы здабычы бабра ў лесапаліўных гаспадарках лясгасаў, галоўным чынам у тых месцах, дзе жывёламі можа быць нанесены або ўжо наносіцца ўрон сельскай і лясной гаспадарцы. Былі распрацаваны планы па здабычы рачнога бабра ў паляўнічых гаспадарках краіны. Аднак па шэрагу аб'ектўных і суб'ектўных прычын распачатая справа аказалася не такой ужо і лёгкай.

Цяпер распрацоўваюцца рэкамендацыі для асобных аб'ектаў, дзе ўрон ад дзейнасці баброў найбольш значны. У прыватнасці, ёсць планы дазволіць разбураць іх плаціны ў надзеі на тое, што пасля гэтага жывёлыны пакінуць пэўнае месца, — гаворыць намеснік начальніка ўпраўлення паляўнічай гаспадаркі Міністэрства лясной гаспадаркі Віктар Карогвіч. — На працягу года плануем таксама даслаць карыстальнікам рэкамендацыі, што выкарыстоўваюцца ў заходніх краінах. Калі коротка, іх сутнасць у наступным: у плаціну устаўляюцца спецыяльныя выгнутыя трубы з мякакага матэрыялу, яны будуць знаходзіцца на вызначанай вышыні. І кожны б потым бабры ні нарошчвалі яе, плаціну, вада не будзе ўзімацца вышэй за нейкую крытычную для наваколя адзнаку, а будзе пералівалася на другі бок плаціны. Не збіраемся адмаўляцца і ад здабычы баброў. Паколькі планы вялікія, трэба, каб паляўнічыя прайшлі атэстацыю, здалі экзамены: як здабываць, як ставіць капканы. Зараз здабывае дзядзецца

на падставе разавых дазваляў, але, каб адлівіць бабра, паляўнічага павінен абавязкова суправаджаць егер, іншым павінен будзе лічыцца незаконным. Гэта не вельмі зручна і, магчыма, не заўсёды апраўдана. Таму ў наступным годзе, верагодна, будзем спрабаваць уносіць змяненні, дапаўненні ў Правілы вядзення паляўнічай гаспадаркі і паліывання.

Нагадаем, што ўвосень мінулага года зацікаўленасць у здабычы баброў у Беларусі выказала РУП «Белмедлэпараты». Яно вырабіла прэпарат «Касалін» з сухага бабрынага струменю. На айчынным рынку няма пастаўшчыкоў гэтага віду сыравіны і яе даводзіцца закупляць у Расійскай Федэрацыі. Гадавая патрэба вытворчасці ў бабрыным струмені складае 360 кілаграмаў агульным коштам 90 тысяч долараў ЗША.

Зацікаўленасць нашай прапановай вызначалі практычна з усіх раёнаў — ад простых паляўнічых да лясгасаў — паведамілі рэдакцыі ў РУП «Белмедлэпараты» — Мы прапанавалі цану ў 250 долараў за адзін кілаграм сухага бабрынага струменю, разаслалі метадкі па яго зборы і сушцы. Нейкіх канкрэтных вынікаў пакуль няма. Па-першае, ліцэнзны на здабычу бабра каштуе грошай, а каб атрымаць той самы кілаграм струменю, трэба здабыць каля 20 баброў. Выходзіць, паляўнічаму гэта нявыгадна. Да таго ж працэз здачы трэба зрабіць цэнтралізаваным як мінімум на ўзроўні раёна, паколькі працаваць з кожным асобна ўзятым паляўнічым незрэальна (ды і шэраг абавязковых дакументаў з яго боку патрабуюцца). З іншага боку, сушыцца бабрыныя струмень на працягу года і пах у яго даволі спецыфічны, у кватэры гэта рабіць наўрад ці будзеш. А вось у паляўнічых гаспадарках, не выключана, зацікавіўшыся нашымі прапановамі, маглі і распачаць збор і сушку. Але пра нейкія вынікі мы даведаемся толькі прыкладна праз год.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Абзац

♦ Адбылося ўрачыстае адкрыццё новага аўтавакзала ў Оршы. Пабудаваны ён за кошт сродкаў абласнога бюджэту, будаўніцтва абшлось ў 4,2 млрд рублёў. Штодня з новага аўтавакзала будуць адпраўляцца больш за 110 аўтобусаў па прыградных, міжгародніх і міжнародных маршрутах, яго пасажамі кожны дзень змогуць карыстацца каля 2 тысяч патэнцыйных пасажыраў.

♦ **Беларуская чыгунка плануе пашырыць продаж білетаў на жаноच्या і мужчынскіх купэ ў сваіх цягніках, паведамілі ва ўпраўленні БЧ. У чэрвені гэтага года на беларускія магістралі плануецца арганізаваць продаж білетаў на мужчынскія і жаночыя купэ цягнікоў № 39/40 Полацк — Масква, № 28/27 Брэст — Масква, № 55/56 Гомель — Масква, № 78/77 Гродна — Масква. Сёння жаночыя і мужчынскія купэ дзейнічаюць у фірмённым пасажырскім цягніку № 2/1 Мінск — Мас**

ЛЮТАГА
2008 г.
ПЯТНІЦА
№ 9 (15513)

ПЕРАМОЖЦЫ РЭСПУБЛІКАНСКІХ АЛІМПІЯД АТРЫМЛІВАЮЦЬ ПРОПУСК У ВНУ АЎТАМАТЫЧНА

Табе, абітурыент!

Усяго тры месяцы адзяляюць будучых абітурыентаў ад адказнага старту. Ужо ў маі ў Беларусі распачнецца рэгістрацыя для ўдзелу ў цэнтрылізаваным тэсціраванні. А ў чэрвені ў краіне пройдзю цэнтрылізаваныя экзамены ў тэставай форме.

Паводле падлікаў спецыялістаў, тым ці іншым чынам кожны год у прыёмную кампанію аказваюцца ўцягнутымі ў нашай краіне каля мільёна чалавек: гэта не толькі абітуріенты, але і іх бацькі, сваякі, школьныя настаўнікі, выкладчыкі вышэйшых і сярэдніх спецыяльных навуковых устаноў, члены дзяржаўнай камісіі па кантролі за ходам уступных іспытаў, людзі, якія рыхтуюць і праводзяць цэнтрылізаванае тэсціраванне, члены прыёмных камісій і многія іншыя. Ніхто не сумняваецца, што па сваёй напружанасці будучае прыёмная кампанія наўрад ці саступіць прыёмнай кампаніі 2007 года.

Дарчы, летас сярэдні конкурс у дзяржаўных ВНУ склаў на дзённую форму навування 2,6 чалавека на месца. Нават у прыватных ВНУ ўпершыню за многія гады назіраўся конкурс на большасці спецыяльнасцяў (да трох чалавек на месца). Яшчэ больш высокі конкурс быў зарэгістраваны ў дзяржаўных ВНУ на завочнай форме навування: 2,8 чалавека прэтэндэвалі на адно бюджэтнае месца пры ўмовах паступлення на поўны тэрмін навування і 3,9 чалавека на месца — на скарачаны тэрмін навування.

У сярэдніх спецыяльных навуальных установах сярэдні конкурс на дзённую форму навування на аснове агульнай сярэдняй адукацыі склаў 2,7 чалавека на месца і 2,2 чалавека — на аснове прафесійна-тэхнічнай адукацыі. Адметна, што на завочную форму навування ў ССНУ было залічана больш як 10 тысяч чалавек, што ў пайтара раза больш, чым у 2006 годзе. Пры гэтым конкурс на бюджэтную форму навування склаў 4,7 чалавека на месца.

У Міністэрстве адукацыі сцвярджаюць, што база для стабільнай арганізацыі прыёмнай кампаніі была закладзена яшчэ два гады там. Тым не менш зусім нядаўна ў

правілы прыёму ў вышэйшыя і сярэднія спецыяльныя навуальныя ўстановы былі ўнесены даволі істотныя змяненні, так бы мовіць, парадка прыёму быў дадаткова адшліфаваны... Таму абітуріентаў хвалюе мноства пытанняў, на некаторыя з якіх мы і паспрабуем даць сёння адказы.

Ці былі зменены тэрміны падачы дакументаў у ВНУ?

Міністэрства адукацыі вырашыла скараціць прыёмную кампанію амаль на тыдзень, адпаведна былі скарачаны тэрміны падачы дакументаў, а таксама тэрміны правядзення ўступных выпрабаванняў. У галоўным адукацыйным ведамстве прытрымліваюцца той думкі, што кожны 6 часу ні было дадзена абітуріентам, тым усё роўна будуча чакае, а затым браць прыёмныя камісіі «штурмаць» у апошні дзень падачы дакументаў, тым больш што інфармацыя аб ходзе прыёму дакументаў абнаўляецца цяпер рэгулярна. Такім чынам ранейшыя тэрміны падачы дакументаў захаваліся толькі ў творчых ВНУ — з 5 па 11 ліпеня. У той жа час

Фота Аляксандра МЕШЧУКА

Самыя высокія конкурсы ў ВНУ ў 2007 годзе на дзённую форму навування:

«Правазнаўства» — у Брэсцкім дзяржаўным універсітэце — 18,0 чалавек.

«Правазнаўства» — у Баранавіцкім дзяржаўным універсітэце — 15,3 чалавека.

«Выяўленчае мастацтва. Камп'ютарная графіка» — у БДПУ — 14,2 чалавека.

«Сацыяльная педагогіка» — у Беларускім дзяржаўным універсітэце культуры і мастацтва — 12,2 чалавека.

«Акцёрскае майстэрства драматэатра і кіно» — у Акадэміі мастацтваў — 11,8 чалавека.

абітуріентам, якія не прайшлі па конкурсе, можна будзе падаць дакументы на завочную або вчэрнюю форму навування на 23 ліпеня (раней па 24-га), на платную форму — на 25 ліпеня (раней — па 26-га).

У ВНУ ваеннага і сілавона прафілю тэрмін падачы дакументаў — з 5 па 13 ліпеня (раней — з 5 па 16 ліпеня). Падаць дакументы ў гэты ж ВНУ на завочную і вчэрнюю формы навування можна будзе па 19 ліпеня, а для ўдзелу ў конкурсе на дзённую, завочную і вчэрнюю формы навування на ўмовах агла-

ты — па 21 ліпеня.

Ва ўсіх астатніх ВНУ любой формы ўласнасці прыём дакументаў будзе праходзіць з 12 па 23 ліпеня (раней з 12 па 29 ліпеня), а на ваенных факультэтах — з 12 па 21 ліпеня (раней з 12 па 26 ліпеня). Абітуріенты, якія не прайшлі па конкурсе, могуць падаць дакументы на завочную або вчэрнюю форму атрымання адукацыі па 31 ліпеня, а на ўмовах аплатаў — па 2 жніўня.

Адпаведна скарачаны і тэрміны правядзення ўступных выпрабаванняў. У творчых ВНУ яны пройдзю з 12 па 21 ліпеня (раней з 12

да паступлення, але і закончыць сельскую навуальную ўстанову, то цяпер засталася толькі адно патрабаванне — нахот і прахывання ў вёсцы. Акрамя таго, у дакуменце аб адукацыі па прадметах уступных іспытаў у іх павінны быць адзнакі не ніжэй як 5 балаў (раней было 6 балаў). Як бачна, планка патрабаванняў для іх зніжана. А для іншых «мэтавікоў» захаваліся ранейшыя патрабаванні — не менш як 6 балаў па профільных прадметах уступных іспытаў, прахыванне ў сельскай мясцовасці і навучанне ў сельскай навуальнай установе.

Ці будзю праводзіцца іспытны ўнутры прыватных ВНУ?

На жаль, але цяпер абітуріенты, якія дрэнна задзхуць цэнтрылізаванае тэсціраванне, ужо не змогуць палепшыць свой вынік на экзамене ўнутры навуальнай установы. Усім ВНУ забаранілі правоменты на завочную або вчэрнюю форму атрымання адукацыі па 31 ліпеня, а на ўмовах аплатаў — па 2 жніўня.

Адпаведна скарачаны і тэрміны правядзення ўступных выпрабаванняў. У творчых ВНУ яны пройдзю з 12 па 21 ліпеня (раней з 12

На завочнай форме навування:

«Прамысловое і грамадзянскае будаўніцтва» — у Гродзенскім дзяржаўным універсітэце — 29,8 чалавека;

«Эканоміка і арганізацыя вытворчасці» (машынабудаванне) — у Гомельскім дзяржаўным тэхнічным універсітэце — 25,7 чалавека;

«Абсталяванне і тэхналогіі высокаэфектыўных працэсаў апрацоўкі матэрыялаў» — у Гродзенскім дзяржаўным універсітэце — 18,2 чалавека;

«Маркетынг прадпрыемстваў прамысловасці» — у Гомельскім дзяржаўным тэхнічным універсітэце — 17,7 чалавека;

«Прамысловое і грамадзянскае будаўніцтва» — у Полацкім дзяржаўным універсітэце — 15,5 чалавека;

«Электраабеспячэнне прамысловых прадпрыемстваў» — у Гомельскім дзяржаўным тэхнічным універсітэце — 14,9 чалавек.

па 22 ліпеня), у ваенных — з 14 па 17 ліпеня (раней з 18 па 21 ліпеня), у іншых дзяржаўных і прыватных ВНУ — з 24 па 28 ліпеня (раней з 31 ліпеня па 4 жніўня).

Але варта звярнуць увагу на адзін важны нюанс: падчас будучай прыёмнай кампаніі будзю дзейнічаць аднолькавыя ўмовы для абітуріентаў, якія ўдзельнічаюць у конкурсе на бюджэтную і платную формы навування. Раней, нагадаем, дазвалялася пераносіць дакументы з адной спецыяльнасці на іншую толькі калі ты ўдзельнічаў у конкурсе на бюджэтнае навучанне. А цяга, што адразу панаваў паступаць на платнае навучанне, былі пазбаўленыя такой магчымасці. Цяпер і яны змогуць «лавіраваць» паміж рознымі спецыяльнасцямі...

Ці захавецца мэтавы набор?

Мэтавы набор захавецца на спецыяльнасцях сельскагаспадарчага, лесгаспадарчага, медыцынскага, педагагічнага прафілю, а таксама на спецыяльнасцях культуры і мастацтва і на спецыяльнасці «журналістыка». На мэтавы набор адводзіцца не больш як 20 працэнтаў ад кантрольных лічбаў набору. Колькасць заяў, што падаюцца для ўдзелу ў конкурсе на мэтавае месца, не абмяжоўваецца. Больш за тое, калі конкурс на выдзелены заказчыку месцы не заняўся, частка гэтых месцаў перадаецца на агульны конкурс. Трэба адзначыць, што як у ВНУ, так і ў сярэдніх спецыяльных навуальных установах умовы для адбору абітуріентаў на мэтавыя месцы на сельскагаспадарчых спецыяльнасцях сталі больш ліберальнымі. Так, калі раней прэтэндэнты на мэтавую працоўную павінны былі не толькі жыць у сельскай мясцовасці не менш як два гады

здаць тры экзамены ў тэставай форме.

На якія прывілеі змогуць разлічваць пры паступленні ў ВНУ пераможцы міжнародных, рэспубліканскіх і абласных алімпіяд?

Пераможцы міжнародных і рэспубліканскіх алімпіяд (уладальнікі дыпламаў І, II і III ступеняў), праведзеных Міністэрствам адукацыі ў год прыёму, залічваюцца без уступных іспытаў на тыя спецыяльнасці, дзе гэта дысцыпліна з'яўляецца профільнай. Пераможцам абласных этапнаў рэспубліканскіх алімпіяд па вучэбных дысцыплінах (уладальнікам дыплама І ступені) будзе залічана вышэйшы бал па адпаведным прадмечце ўступнага іспыту. Пераможцы рэспубліканскіх алімпіяд па беларускай мове і літаратуры і рускай мове і літаратуры пры паступленні на спецыяльнасці, дзе іспыт па гэтых мовах не адпавядае профілю абранай спецыяльнасці, выстаўляецца вышэйшы бал па дзяржаўнай мове.

Якімі льготамі пры паступленні карыстаюцца дзеці са шматдзетных сем'яў і інваліды?

Права на пазаконкурснае залічэнне захавалася толькі за дзецьмі-сіротамі і дзецьмі, што засталіся без апекі бацькоў. Усе астатнія катэгорыі — інваліды I і II груп, дзеці-інваліды, дзеці са шматдзетных сем'яў, дзеці ваеннаслужачых, прадстаўнікоў органаў МУС, органаў фінансавых расследванняў, якія загінулі пры выкананні абавязкаў вайскавой службы ці сваіх службовых абавязкаў, выпускнікі Мінскага сувораўскага ваеннага

вучылішча — будзю мець прывілеі тэаць права на залічэнне, калі набярэць аднолькавую колькасць балаў са сваімі асноўнымі канкурэнтамі. Такое ж права будзю мець дзеці са шматдзетных сем'яў і звольнення ў запас ваеннаслужачыя, якія маюць рэкамендацыі вайсковых часцей.

Як змогуць прайсці прафесійны адбор пры паступленні на «правазнаўства» абітуріенты з Расіі? Як ім на яго зарэгістравацца?

Абітуріентам з Расіі, а таксама з іншых замежных дзяржаў не трэба будзе праходзіць прафесійнае тэсціраванне. Такая неабходнасць ёсць толькі ў грамадзянін Беларусі і ў асобаў, якія пастаянна пражываюць на тэрыторыі нашай краіны. А вось праходзіць цэнтрылізаванае тэсціраванне расіянам даведзецца разам з беларусамі — у чэрвені-ліпені. А ў рэзервовы дзень можна будзе здаць толькі адну вучэбную дысцыпліну. Такім чынам расійскім школьнікам можна на праці атрымаць атэстат аб адукацыі загідаж, каб паспець на цэнтрылізаванае тэсціраванне.

З гэтай мэтай увадзілася псіхалагічнае тэсціраванне, якое трэба праводзіць пры паступленні ў ваенную акадэмію?

Псіхалагічнае тэсціраванне залічана на раннім этапе адсцяё абітуріентаў, якія не валодаюць неабходнымі для ваеннай службы маральна-псіхалагічнымі якасцямі і памылкова плануюць звязаць сваё жыццё з арміяй.

Ці можна атрымаць медыцынскае тэсціраванне, якое трэба праводзіць пры паступленні ў ваенную акадэмію?

Псіхалагічнае тэсціраванне залічана на раннім этапе адсцяё абітуріентаў, якія не валодаюць неабходнымі для ваеннай службы маральна-псіхалагічнымі якасцямі і памылкова плануюць звязаць сваё жыццё з арміяй.

Ці магчыма правесці сваю сільнасць да той ці іншай прафесіі?

Самы высокі прахадны бал па дзесяцібальнай шкале адзначаны на спецыяльнасцях:

«Архітэктур» — у БНТУ — 46,9 (р), 44,0 (с)

«Рэжысура» (гукавое афармленне) — у Акадэміі мастацтваў — 46,7 бала;

«Архітэктурны дызайн» — у БНТУ — 42,7 бала;

«Графіка» — у Акадэміі мастацтваў — 42,3 бала.

У Рэспубліканскім цэнтры праблем чалавека Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта распрацаваная ўнікальная дыягностыка, якая дазваляе даследаваць спецыфіку работы паўшар'я мозга, сілу нервовай сістэмы, стрэсаўстойлівасць, характарыстыкі памяці, увагі і іншыя прыроджаныя задаткі да прафесіі. Тэсціраванне могуць прайсці грамадзяне, якім ужо споўнілася 16 гадоў. Яно займае ўсяго 1,5 гадзіны. Праўда, тэсціраванне праводзіцца на платнай аснове (каштуе крыху больш за 40 тысяч рублёў). У выніку праведзенай дыягностыкі чалавек атрымае дакумент, дзе ўтрымліваюцца рэкамендацыі па выбары прафесійнага накірунку, па арганізацыі рабочага дня, працоўнага месца, па падрыхтоўцы да экзаменаў і гэтак далей.

Надзея НІКАЛАЕВА.

«СУПЕРМЭН» І ДА «МЕЛЬНИЦЫ МОДЫ» ДАВЯДЗЕ...

Напрыканцы лютага ў Беларускай дзяржаўнай універсітэце па традыцыі выбіраюць «Супермэна». У фінальную частку гэтага спаборніцтва выйшлі восем маладых людзей. Кожны з іх абараняў не толькі ўласны гонар, але і гонар свайго інтэрната. На гэты раз пачэснае званне «Супермэн-2008» заваяваў студэнт другога курса факультэта журналістыкі Дамітрый Буцэр.

— Мне падабаецца жыццё і падабаецца жыць, — расказвае пра сябе Дзіма. — Люблю людзей такіх, якімі задумаў іх Бог — прыгожымі, разумнымі, саветымі і шчаслівымі. Ні дня не магу пражыць без салодкага. Люблю абласці са сучэркам і глядзець які-небудзь добры фільм. Дарчы, мае любімыя цукеркі — ірыскі «Залаты ключык». У дзяццствіе толькі такія і ёў. А дзяццства ў мяне было шчаслівае. Самае сапраўднае. Не лічыў аднаго здарэння. Калі мяне было тры гады, з'ехаў на веласіпедзе з левіцы і ўдарыўся галавой аб сценку. Памятаю, маці тады вельмі моцна перапужалася (дарчы, Дзіміна маці ў гэты вечар падтрымала свайго сына прыхала з Маладзечна. — Н.Д.). Яна ў мяне біёла: вучылася таксама ў БДУ і жыла ў «тройцы», дзе і пазнаёмілася з татам. (Дзіма больш за ўсё на свеце любіць маці. Ён падрыхтаваў саму дарогу чалавеку падарунак: пальму ў вазоне. — Н.Д.). Я проста больш люблю жыць кветкі, чым зрэзаньня. А яшчэ я люблю дождж. У такія моманты падабаецца сядзець на падакконні, ухатуцца ў плед, і піць каву. Я наогул люблю піць каву. У мяне нават ёсць свой спосаб яе прыгатавання: заліваю кіпенем і абавязкова накрываю зверху далонню. Здаецца, дробязь — а прыёмна. Вось з такіх маладых прыемнасцяў і складаецца маё шчаслівае жыццё.

А яшчэ наш «супермэн» любіць атрымліваць падарункі. — Перамога ў гэтым конкурсе — самы лепшы падарунак за апошнія тры месяцы, — усміхаецца хлопец. Дзіму педагог-арганізатар інтэрната № 10 Ірына Мажарская прыкмыкала яшчэ на конкурсе Клуб КВЗ студэнтскага пажытэнтатам, у гэтым студэнт журфака ўзяў удзел. У гэтым конкурсе «дзясцат» не заняла прызавога месца. Але ў Дзімы, які не любіць здаваць і апускаць рукі, з'явілася мара — у наступным годзе паказаць лепшыя вынікі.

— Зусім нечакана мяне пранявалі паўдзельнічаць у конкурсе «Супермэн-2008». У мінулым годзе Ігар Тур (аднакурснік Дзімы Буцэра) заваяваў прыз глядацкіх сімпатый, — сказала мне Ірына Піяроўна. — Журналісты павінны даказаць, што дастойны першага месца». Угадваецца педагог-арганізатар доўга не давялося: я адразу ж згадзіўся. Сцэны не боюся: калі вучыўся ў школе, выступаў не раз на розных гарадскіх мерапрыемствах. Але ў конкурсах такога тыпу не даводзілася ўдзельнічаць. Важна, што я быў не адзін, што мне

Фота Меліссы БЕГУНЧОК

дапамагалі і верылі ў мае сілы.

І сапраўды, лепшыя сябры, аднакурснікі, студэнцкі савет інтэрната № 10 не шкадавалі галасавых звязак і далоняў для Дзімы. Прышлі падтрымаць свайго студэнта і Дзіміны выкладчыкі з кафедры тэлебачання і радыёвядучаўнага журналістыкі — Ганна Курэйчык і Алена Беразоўская. Самым жа галоўным балельшчыкам была, безумоўна, маці.

— Пасля таго, як усе мяне па-віншавалі, мы сталі з ёй і плакалі разам ад радасці.

Патэнцыйна «Супермэн-2008» прадэманстравалі свае здольнасці і ўменне ў конкурсах «Творчыя вобразы» і «Музычны кліп». За чатыры хвіліны трэба было раскрывіць свой непаўторны вобраз глядачам. Тут быў і ўладары Пётр І, які «прасек акно ў Еўропу», і зайздросны жаніх з Сухумі, які выканаў для беларускіх дзяццат песні пра каханне на роднай мове, і мастак, які не шкадуе сваіх каляровых фарбаў ні для кога, і студэнт, у якога нечакана выраслі крылы перад экзаменам... У кіпях жа ў асноўным закралася тэма кахання. Нездарма вядучы Яўген Лашкоўскі, яшчэ ў пачатку мерапрыемства адзначыў, што ўсё, што б ні рабілі мужчыны, прысвечана жанчынам.

Члены журы стрымалі абіячэнне, якое далі ў пачатку конкурсу вядучым. «Журылі» строга і справядліва.

Пераможцу мы ўбачылі ўжо пасля першага конкурсу, — гаворыць дырэктар студэнцкага гарадка і старшыня журы ў адным твары Міхал Чарпаненікаў, — другі толькі пацвердзіў першае ўражанне. Усе члены журы галасавалі за Дзіму Буцэра, а вось нахот прэтэндэнтаў на другое і трэцяе месца было шмат спрэчак. Ледзь прайшлі да кансенсусу. Проста ўсе хлопцы былі на вышыні. У гэты раз мяне прыемна здзівілі балельшчыкі. Асабліва малады чалавек, які сядзеў адрозу за мной на шостым радзе і крычаў: «А-ЛЕГ» (сапраўды, яму можна было б даць прыз як самому актыўнаму балельшчыку. — Н.Д.).

— А як даўно студэнтароў стаў ладзіць такія конкурсы?

— Адзначаць гадоў таму ўпершыню арганізавалі конкурс «Міс Вясна». Пасля падумалі, што трэ-

Юнаму «Равесніку» — 50!

Беларускі дзіцячы ансамбль танца «Равеснік» Рэспубліканскага палаца культуры прафасюзаў ведаюць не толькі ў нашай краіне, але і далёка-далёка за яе межамі. Свой іскрамёты талент юныя артысты дораць тысячам і мільёнам глядачоў. Яны годна прадстаўляюць нашу Беларусь, нашу культуру, прыгажосць і каларыт нашага танца ў многіх краінах свету.

Дзімні адбыўся юбілейны канцэрт «Равеснік». Ансамблем споўнілася 50 гадоў.

Фота Марыя ЖЭЛІНСКАЯ

«Твае папярковыя кілаграмы ўратуюць бярозку ад піларамы»

У сярэдняю агульнаадукацыйную школу № 44 Гомеля прыйшла радасная вестка: па выніках рэспубліканскага конкурсу сярод навуальных устаноў па зборы макулатуры яна выйшла пераможцай у сваёй намінацыі і адзначана грашовай прэміяй. Дык колькі ж гэтай каштоўнай сыравіны адходоў сабралі школьнікі? А цэлых 19 290 кілаграмаў за мінулы год! Вялікая лічба, нічога не скажаш, і як гэтага ўдалося дасягнуць, мы напасцілі расказаць дырэктар школы Сяргей Дамітравіч БЯРГУНКЕРА.

— У нас распрацавана цэлая праграма па эканоміі і беражлівасці, — кажаў ён, — і тым самым мы стараемся выхоўваць у нашых вучняў пачуццё гаспадарства, пачуццё грамадзяніна, які не павінен стаяць убока ад інтарэсаў грамадства. Напрыклад, акцыя па зборы макулатуры ў школе праходзіць пад дэвізам «Твае папярковыя кілаграмы ўратуюць бярозку ад піларамы». І мы пяць гадоў ужо ўдзельнічаем у рэспубліканскім конкурсе. Да гэтага неаднаразова выходзілі пераможцамі ў раённых конкурсах, а ў зборы макулатуры ўдзельнічаюць усе 1200 вучняў.

Вядома, цяжка параўнаць гэтую справу, скажам, з дыскацкай па так званых параметрах веселасці, але збор макулатуры нападзілі такім чынам, што надалі яму акцэнт спаборніцтва, у яго ўключыліся нават бацькі школьнікаў. На від-ныя месцы тут размясцілі каларыны экран, дзе наглядна бачна, як паміж класамі праходзіць чэмпіянат па зборы макулатуры. Дарчы, летас вучні змагаліся за тое, каб пабіць рэкорд аднаго класа, які ў 2006 годзе разам з бацькамі здабыў ажно 1725 кілаграмаў макулатуры. Нікому, праўда, не ўдалося перакрыць указаную лічбу, і сёлетня яна з'яўляецца сваёсавым арыенцірам для ахвотнікаў паказаць, што неадсягальныя вышыні няма.

За мінулыя перамогі па зборы макулатуры ў школе з'явіліся музычныя цэнтры і тэлевізар, а апошняя прэмія, мяркуючы па ўсім, будзе выдаткавана на набыццё апаратуры для правядзення масавых мерапрыемстваў ці для іншых карысных спраў.

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

— Вышнее, второе вышее образование. 2-ой поток.

Программы заочного обучения предоставляют возможность получить высшее юридическое и экономическое образование и престижный государственный диплом. Приём на заочное отделение ежегодно с формированием 4-х потоков.

Консультации о порядке поступления и заочного обучения в специализированных ВУЗах с государственной аккредитацией по специальности:

- ЮРИСПРУДЕНЦИЯ.
- ФИНАНСЫ И КРЕДИТ.
- БУХГАЛТЕРСКИЙ УЧЕТ, АНАЛИЗ И АУДИТ.

УСЛОВИЯ ЗАОЧНОГО ОБУЧЕНИЯ:

- Сессии в специализированных учебных центрах ВУЗов.
- Обеспечение всех студентов общежитием.
- Сроки обучения в соответствии с учебными планами и госстандартами.

3 — 3,5 года на базе среднего специального профильного (техникум) и высшего образования;

6 лет на базе среднего образования.

- Доступная стоимость обучения.
- Возможность продолжения обучения в аспирантуре ВУЗов.
- Выпускникам ВУЗов вручаются ГОСУДАРСТВЕННЫЕ ДИПЛОМЫ, которые имеют полную юридическую силу в РБ и признаются в других европейских государствах.

□ Прием документов в ВУЗах на заочное отделение (2-ой поток) до 15 апреля.

За более подробной информацией обращайтесь в «МИНИ КОНСУЛЬТАНТ»

220004, г. Минск, ул. Коллекторная, д. 20 «А»,

тел.: 200 82 57,

GSM (029) 509 82 57, (044) 709 82 57

www.mnji.by

Свидетельство о государственной регистрации № 190593633 от 13.01.2005 г. Мингосистопомога. УНП 190593633

УЧРЕЖДЕНИЕ ОБРАЗОВАНИЯ «БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ТЕХНОЛОГИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ»

220050, Минск, ул. Свердлова, 13а

БГТУ — старейший многопрофильный технический ВУЗ с давними традициями в подготовке высококвалифицированных специалистов в отраслях химико-лесного и полиграфического комплексов.

День открытия дверей БГТУ состоится 16 марта 2008 года в 12⁰⁰.

Мы информируем вас о наборе студентов в 2008 г. на следующие

СЁННЯ / НА СТАРШУЮ СТУПЕНЬ ШКОЛЫ — ТОЛЬКІ Ў ДЗЕЛАВЫМ АДЗЕННІ

У 2008/2009 навучальным годзе Міністэрства адукацыі завяршае пастапнае ўвядзенне адзення дзелавога стылю ў школе. Нагадаем, што два гады таму дзелавы стыль адзення стаў абавязковы для вучняў пачатковай школы. У гэтым навучальным годзе — для вучняў базавай школы, і вось цяпер «дэ-юрэ» дзелавы стыль школьнага адзення распаўсюдзіцца і на вучняў 10–12-х класаў беларускіх школ. А «дэ-факта» старшакласнікі ўжо даўно прытрымліваюцца пэўных патрабаванняў і крытэрыяў, што прад'яўляюцца школьнымі педагогамі да іх знешняга выгляду.

Між іншым, вытворцам ёсць над чым паразважаць. Па-першае, старшакласнікі асабліва прыдзірліва ставяцца да свайго знешняга выгляду і са значна меншым энтузіязмам набываюць для сябе адзенне ў магазінах, аддаючы перавагу рэчывым рынкам і кірмашам. Гэта менавіта той узорст, калі падлеткі імкнучыся да індывідуальнасці. Па-другое, вельмі шмат заўваў і бацькоў, і санітарных урачоў прад'яўляюцца па-ранейшаму да тканін, што выкарыстоўваюцца ў адзенні для школьнай формы. Прычым, як да іх натуральнасці, эксплуатацыйных характарыстык, так і да каларовай разнастайнасці. Нагадаем, што згодна з санітарна-гігіенічнымі патрабаваннямі, дапушчальныя ўкладанні сінтэтычных валокнаў і нітак у тэкстыльных матэрыялах школьнага адзення для ўсіх узроставых груп не павінны перавышаць 30–35 працэнтаў у вырабах блузкава-

Дзайчынька з шайбай

У песню аб тым, што ў хакей гуляюць сапраўдныя мужчыны, вярта дадаць яшчэ адзін куплет. Новашта? Каб расказаць пра дзайчыньку, якая з ахвотай узяла ў рукі клюшчу. Маю на ўвазе 10-гадовую Карыну Шыпціцкую са школы «Юнацтва-Мінск». Як адзіная ўдзельніца сярод дзяўчатак і дзятэрымаў пераможца рэспубліканскага фіналу конкурсу хакейнага майстэрства Карына разам з Кірылам Голубам (ігрок «Гомеля» стаў мацэйшым сярод беларускіх юнакоў) адправіцца на чэмпіянат свету ў Канадзе і возьме ўдзел у фінале сусветнага конкурсу на званне лепшага іграка ва ўзросце да 15 годаў (ён быў арганізаваны з нагоды 100-гадовага юбілею Міжнароднай федэрацыі хакея). Сёння мы раскажам пра пакуль адзіную беларускую хакеістку, а таксама паспрабуем высьветліць у спецыялістаў, наколькі сёння актуальна ў нашай краіне развіццё жаночага хакея з шайбай.

3 Карынай Шыпціцкай я сустрэлася ў сталічным парку імя Горкага, дзе знаходзіцца дзіцяча-юнацкая школа ХК «Юнацтва-Мінск». Знешне дзяўчынка зусім не нагадвала хакеістку. Праўда, шыра прызнаюцца, бачыць сам-насам хакеістка мне яшчэ не даводзілася, бо ў нашай краіне гэта вялікая рэдкасць. «Няўжо табе не хацелася, як большасць тваіх аднагодкаў, займацца танцамі ці мастацкай гімнастыкай?» — спыталася ў яе яшчэ класніцы. — «Не. Я з дзяцінства хацела гуляць у хакей», — сказала Карына. — Мне ў ім падабаецца ўсё, а асабліва закідаваць шайбы, бо я ж нападуючая. Звычайна я закідаваю па 2–3 шайбы за гульні».

Не дзіва, што дзайчынька ўзяла ў рукі клюшчу. Гены нагадалі аб сабе: бацька Карыны Дамітрый Шыпціцкі ў мінулм быў хакеістам (нападчыком каманды «Вымпел»). «Нікто на дачку, каб яна захапілася хакеем, спецыяльна не паўваляваў, — каза бацька дзайчынькі. — Мы пастаянна наведвалі матчы. З шасці годў Карына стала займацца хакеем. Яна ў нас дзайчынька рухомая, у «Юнацтве» ёй далі паспрабаваць і выніку даволілі трэнеры адразу ж з хлопцамі. Я не загадваю, ці доўга дачка будзе гуляць у хакей, — дзеліцца сваім меркаваннем Дамітрый. — Магчыма, гэта ёй надакучыць, а можа, з дачкай вырасце добры ігрок. Хоча — някай трэнеруеца, а там бачна будзе».

МЕРКАВАННІ: Анатоль БЯЛЯЕЎ, дырэктар СДэЮШАР па хакеі з шайбай ўпраўлення фізічнай культуры, спорту і турызму мінскага гарвыканкама:

— Я бачыў уласнымі вачыма на Алімпійдзе гульні жаночых камандаў. Нічога звышнэвергоднага ў тым, каб развіваць жаночы хакей, я не бачу. У нас пачуток гэта яшчэ не практыцуецца, а ў многіх краінах свету (Амерыцы, Канадзе, Фінляндыі, Японіі, Кітаі і г.д.) жаночы хакей — адзін з накірункаў развіцця дзіцяча-юнацкага хакея. Спачатку дзайчаты трэнеруюцца сумесна з хлопцамі, а потым ужо фарміруюцца жаночыя каманды. Цяпер у Беларусі асцідзіўляецца набор юнакоў 2001–2002 г. н. Магчыма, вярта было б прыняць да ўвагі і набор дзяўчат. Міхайл ЗАХАРАЎ, галоўны трэнер ХК «Юнацтва-Мінск»:

— Я лічу, што ў Беларусі патрэбна ствараць дзіцяча-юнацкую школу, дзе б хакеем займаліся і дзайчаты. Наогул цудоўна, калі яны займаюцца спортам. Жаночыя зборныя выступаюць на чэмпіянатах свету і Алімпійскіх гуляньх, і сачыць за імі цікава. У Канадзе, Амерыцы існуе шмат жаночых камандаў. Карыстаецца попытам жаночы хакей і ў Расіі. Калі да нас у дзіцяча-юнацкую школу прыйшла Карына Шыпціцкая, яна паказала сябе з добрага боку. Я перакананы, што дзайчынька патрэбна далучаць да хакею. Адзіная праблема ў гэтай добрай справе — дэфіцыт лёду для трэнеровак.

Раман СТРОЙГІН, кіраўнік праграмы «Гарачы лёд» тэлеканала «СТБ»:

— У хакеі шмат краін ужо зрабілі значныя крокі ў гэтым напрамку. Мы ж адстаём, і пакуль не позна, патрэбна развіваць жаночы хакей. Адзінай перашкодай ў гэтым я бачу недастатковае развіццё інфраструктуры. Лёду і залаў не хапае нават мужчынам. У Гомелі ўжо бы прадэзент, каб сутыкнуліся інтарэсы мясцовай дзіцяча-юнацкай школы па хакеі і тэнісістаў. Калі ў Беларусі паняццё масавае будаўніцтва малых трэнеровацкіх плошчаў, аб чым наядуна кажа Уладзімір Навумай, кіраўнік нашай федэрацыі хакея, сапраўды ўзнікну не толькі патрэба, але і магчымасць рухаць наперад жаночы хакей.

Уладзімір НАВІЦКІ, тэлекаментатар Першага і «ЛАДа»:

— Хакей — гэта якраз той від спорту, у якім жанчымна вярта браць прыклад з мужчын.

Ірына ПРЫМАК.

чэзрэй ад атрыманых гандлем аб'ёмаў? Справядлівая папрокі вылікае і спартыўнае адзенне — яно не заўсёды моднае, не заўсёды падытае з сучасных камфортных тканін. Ёсць праблемы і з размяшчэннем на швейных прадпрыемствах невялікіх заказаў — для канкрэтных навучальных устаноў, якія хочуч ствараць уласны карпаратыўны стыль. Не заўсёды бацькам такое адзенне па кішэні.

Наядуна ў сценнах Міністэрства адукацыі прайшоў пасяджэнне Кардынацыйнага савета па пытанні ўвядзення адзення дзелавога стылю, рэкамедаванага для навучэнцаў агульнаадукацыйных устаноў.

— Дзеці ўсё больш схіляюцца да думкі, што касцюм гэта не проста адзенне, а сродка камунікацыі, і ад заўсёды, дарчы, напрамку залежыць, як цбе будучы ўспрымаць людзі, што цбе акружаюць, — паведамля журналісту «Звязды» вядучы інспектар ўпраўлення агульнай сярэдняй адукацыі Міністэрства адукацыі і член Кардынацыйнага савета Святлана ПРАСТАКОВА. — Наядуна мы накіравалі ва ўсе абласныя органы кіравання адукацыяй і Камітат адукацыі Мінгарвыканкама ліст «Аб увядзенні адзення дзелавога сты-

Муз-news

ЗМАГАРЫ

3 ВІРТУАЛЬНАСЦЮ

У сваім новым кліпе «Сапраўднае каханне (Аватары)» гурт «beZ fileta» здзейснічаў вядомы ў Беларусі Інтэрнэт-карыстальнікаў, з якіх... літаральна зняў маскі. Дакладней, музыканты вырашылі паказаць, што хаваецца за тымі ці іншымі нікамі (віртуальнымі імёнамі) і аватарамі (віртуальнымі ж карцінкамі-«партрэтамі» персанажаў).

«Сэнс кліпа — у нейкай ступені ўскрыць віртуальныя награвушчванні вакол чалавека, які штодня знаходзіцца ў Інтэрнэце, і зрабіць яго менш ананімным, вярнуць у рэальнасць», — расказвае аўтар ідэі Таня Кушнер. Усяго ў кліпе больш за 60 герояў, у тым ліку папулярныя асобы — вядомыя музыканты, тэлеважы і г.д. Дарчы, гэта ўжо адзінаццаты ролік калектыву; улічваючы, што здымкі — задавальненне нятаннае, так і карціцы спытацца «скуль грошы, Зін?». «Мы не вынаходзілі ніякіх новых спосабаў, — ахвотна тлумачыць лідар гурта Віталі Арыст, — проста нехта здымае кліпы за 1000 долараў, а нехта — за 20. Калі ўлічваць работы «beZ fileta», напрыклад, можна сказаць, што адзін з нашых ролікаў «пацягнуў» на столькі, колькі каштавалі іншыя дзевяць, разам узятая». Акрамя людзей і іхніх аватараў, на відэа можна убачыць канцэртнае выступленне калектыву, якое адбылося ў лістападзе падчас святкавання чарговага «Дня безбілетніка». А яшчэ — мнства лямпачак, ліхтароў і святільнічкі, якія ствараюць асаблівае рамантычнае атмасферу і настроі.

Вядучая рубрыкі Вікторыя ЦЕЛЯШУК.

СПАМ-ЭВАЛЮЦЫЯ АД КАНСЕРВАЎ ДА МРЗ

— О-оу! — радасна крыкнула ІСҚ, а на экране манітора заміргаў надпіс «новае паведамленне».

— Ой, — думаю сабе, — і хто ж гэта мне па начах паведамленні піша?

Клікаю па акенцы і чытаю нешта накшталт: «Добры дзень! Радзі вам прапанаваць рэкламу праз ІСҚ...» ну і гэтак далей. Я нават крыху вялілася. Ну... зусім крыху. Сапраўды ж: адкрываеш электронную пошту — там спам, запускаеш Аську — ізноў спам! Надакучыла ўжо чытаць розныя прапановы набыць падробкі «Ролексаў», мініяцюрыя відэакамеры, радкія нумары ІСҚ дэ атрымліваць літаральна задарма «залатыя» горы. Колькі ж найкаштоўнейшых хвілінкаў жыцця марнуецца на прагляд такой бескарыснай інфармацыі! Восі і цяпер я хацеў ужо зачыніць акенца з прапановай рэкламы праз ІСҚ, калі б мой погляд выпадакова не патрапіў на пастскрыпту: «рэклама на беларускай мове рассылаецца бясплатна».

— Ого! Спамер-патрыёт? Цікава-цікава, — падумаў я і паспрабаваў выйсці на сувязь з чалавекам, які займаецца масавай расылкай ці, як кажучы карыстальнікі камп'ютараў, спамам.

Гісторыя спама

Да гэтага чалавека я такі дабраўся, але пачнем мы не з гэтага. Пачнем мы здалёк. З 1937 года. Менавіта ў тым годзе пад таварным знакам «Spam» з'явіліся мясныя кансервы ад кампаніі «Hormel Foods Corporation». Сама назва — гэта камбінацыя двух слоў — «spice» (спецыі) і «ham» (ялавічына). Ну, здавалася б, былі кансервы «Spam» — хай бы сады і былі. Адначасна існуе так, што менавіта тэрмін «Spam» стаў абазначэнне надакучлівага рэкламы.

Дык вось, нібыта пасля Другой сусветнай вайны засталася шмат гэтых мясных кансерваў (бо імі харчаваліся амерыканскія салдаты) і, каб збыць прадукт не першай свежасці, кампанія «Hormel Foods» правяла агрэсіўную рэкламную кампанію: слова «Spam» кідалася ў вочы на кожным кроку, красавалася бадзіш што ў кожнай вітрыне, на бартах аўтобусаў і трамваяў, на фасадах дамоў, на старонках газет і перадавалася па радыё... Карачэй, дастала ўсіх, каго можна было дастаць.

Прайшоў час. Чалавецтва стала пакрысе камп'ютарызавацца. І ў 1986 годзе ў канферэнцыі Usenet з'явілася мнства аднолькавых паведамленняў ад нейкага Дэйва Родаса, які прапанаваў людзям зарабіць шмат грошай, а калі казач папросту, то рэкламаваў фінансавую піраміду. Сладар Дэйв доўга не здаваўся і настойліва працягваў дубляваць свае паведамленні ажно да таго часу, пакуль яны зусім не прыеліся карыстальнікам і іх не сталі парануюваць з мяснымі кансервамі «Spam». Восіх так і атрымалася, што слова «спам» стала сінонімам паняцця надакучлівага рэкламных рассылак у сетце.

Дарчы, першы выпадак несанкцыянаванай рассылак па абшарах СССР быў зафіксаваны 19 жніўня 1991 года, калі падчас жыццёўскага пучу дырэктар кампаніі «Рэзком» Аляксей Салдаціў распаўсюдзіў праз электронную пошту ўсім сваім кліентам зварот... Барыса Ельцына.

рознай каларовай гаме, уключаючы элементы з тканін у клетку, але не быць страткім і занадта яскравым. Для хлопчыкаў у камплект уваходзяць пінжак, камізэлька, штаны, кашуля з кароткімі і доўгімі рукавамі, галштук. Для дзяўчатак — пінжак, камізэлька, спадніца, штаны, блуза з кароткімі і доўгімі рукавамі, сарафан. У зімовы час у камплект могуць уваходзіць і ў дзайчатак, і ў хлопчыкаў трыкатажы світэр ці камізэлька. Але мы катэгарычна супраць джынсавых тканін у школе.

Канцэрн «Белгепрам» ужо шчырэ над новым калекцыяй школьнага адзення. Напрыканцы сакавіка яна будзе прадстаўлена на чарговым пасяджэнні Кардынацыйнага савета. А ў красавіку-маі распачнуцца паказы калекцыі для паддагачніц і бацькоўскай грамадскасці. Дарчы, у Мінску ў рамках выставы «Адукацыя і кар'ера» (у Палацы дзяцей і моладзі) 1 сакавіка адбудзецца агульнагарадскі педагогічны савет, куды запрашаюцца таксама і бацькі. Адно з пытанняў, вынесеных для абмеркавання, будзе датычыцца менавіта перспектыв і праблемных момантаў укаранення адзення дзелавога стылю ў школы.

Надзея НІКАЛАЕВА.

ЛЕПШЫЯ

«ВЫДАТНІКІ ПРОДАЖУ»

Цырымонія ўручэння містычных узнагарод «Містэрыя гукі» адбылася ў трэці раз, але сёння — у новым фармаце. Замест падзелу на стылі арганізатары проста назвалі дзесятка выканаўцаў і калектываў, чые альбомы ў 2007 годзе прадаваліся найлепш — топ-10.

«Зараз усе проста і зразумела: мы складаем спіс з 10 бестселераў года, і кожны з іх сапраўды заслужыўае ўзнагароды, — лічыць прадзюсар прэміі Адам Старпловіч. — А да якога стылю належаць пераможцы, гэта прадмет асобнага аналізу, які пакажа змены на музычным рынку. Напрыклад, сёлетня ў дзесятцы толькі два поп-выканаўцы, усе астатнія — прадстаўнікі рок-музыкі розных відаў».

Пад гэтымі прадстаўнікамі, заўважым, меліся на ўвазе гурт «М.Морс», у якога ў продажы лідзіруюць аж тры альбомы — і, адпаведна, Уладзімір Пугач атрымаў тры ўзнагароды; плюс N.R.M., «Крэма», «Крамбамбуля», «Ляпіс Трубецкой» і «beZ fileta». Парушыць гэтыя стройныя шэрагі ўдалося толькі гуртам «Da Vinci» і «Тяні-Толкай».

Паводле слоў лідара «Крэмы» Ігара Варашкевіча, ён ніколі не задаваўся пытаннем, колькі ў яго прададзена альбомаў, таму і не ведаў сутнасці прэміі. Узнагародзе парадаваўся, але на будучае не разлічвае рабіць больш прадаваемаму музыку: «Крэма» — гэта не той выпадак. Я раблю тое, што мне падабаецца».

Вядучая рубрыкі Вікторыя ЦЕЛЯШУК.

МОДНЫ ВУЗЕЛ ДЛЯ МУЖЧЫН

Мужчыны ў галштукі выглядаюць больш прывабнымі, чым без яго. Галштук — гэта адна з нешматлікіх дэталей мужчынскага гардэроба, якая дазваляе мужчыну падкрэсліць настрой, прыцягнуць да сабе ўвагу або выказаць адмысловыя пачуцці. Ён можа распавесці навакольным аб тым, што яго гаспадар знаходзіцца на вяршыні кар'еры, або што ён належыць да вузкага кола выпускнікоў прэстыжнага ўніверсітэта. Няўда-

да выбраны або няўдабна павязаны галштук уявавіць дэманструе дрэнны густ свайго гаспадара.

Пры выбары галштукі асноўную ўвагу варта надаць яго якасці. Высока цэняцца шаўковыя галштукі ручной працы.

Варта пазбягаць занадта яркіх галштукіаў з кідкім малюнкам або незнаёмымі вам гербамі і знакамі (яны могуць паставіць вас у няёмкую сітуацыю).

Аднатонны галштук можа падкрэсліць удалую адпаведнасць колераў гарнітура і кашулі. Адзіная небяспека аднатоннага галштукіа — нуда. Так што не захапляйся ім.

Паласаты галштукіажа аб сур'ёзных намерах. Галштукі з дыяганальнай палоскай, вытрыманыя ў традыцыйных каларавых спалучэннях, падыдзе толькі ў тым выпадку, калі вы адзель яго пад аднатонны гарнітур і кашулю без малюнка.

Не абісьціце таксама і без галштукіаў з узорам, які паўтараецца. Яму можна аддаць перавагу, нават адраўняючыся на адказныя перамовы.

Галштукі ў гарошак тым больш універсальны, чым меншы дыяметр гарошына. Гарошак, які нагадвае кропку, падыдзе і для афіцыйных мерапрыемстваў. Зразумела, чым буйнейшы гарок, тым выразней галштукіа, але тым большай і небяспека выглядаць некалькі смешна.

У афіцыйным адзенні практычна паўсюдна правілам з'яўляецца галштук цёмных тонаў у спалучэнні са светлай кашуляй. Чорны галштукіа да белай кашулі абавязковы пры выказванні скруці і спачування.

Па даўжыні ў большасці выпадкаў стандартны галштукіа завязваецца так, каб ён злёгку перакрываў спражку рамяня.

З галштукіа можна насіць адмысловыя заціскі або шпілку-заціск, якія фіксуюць канцы галштукіа і не даюць ім разбубтывацца.

Вучымся

завязваць вузлы:

Просты вузел — падыходзіць для тых, хто толькі вучыцца завязваць галштукіа. (мал. 1) Універсальны вузел — самы папулярны. Падыходзіць для шакоўных галштукіаў традыцыйнай шырыні, шырокіх шчыльных і вузкіх галштукіаў. (мал. 2)

Ты і прафесія

Гэтымі днямі ў Мінскім дзяржаўным палацы дзяцей і моладзі праходзіць шостае штогадовае выстава адукацыйных паслуг «Адукацыя і кар'ера».

Яе арганізатары — Камітат па адукацыі Мінгарвыканкама і выставаеца прадпрыемства «Экспарфорум» — маюць намер эрынтаваць маладых людзей у «моры» адукацыйных паслуг, дапамагчы з выбарам прафесіі, а таксама прадэманстраваць педагогам самыя сучасныя адукацыйныя праграмы і інфармацыйныя тэхналогіі. Старшакласнікі і гімназісты, выкладчыкі школ і пінназавы, класныя кіраўнікі і кіраўнікі навучальных устаноў змогуць знаёміцца з праграмай «Ты і прафесія», а таксама рознымі развіццёвымі адукацыйнымі і трэнерыямі праграмамі.

29 лютага будзе працаваць Навуковае кафе, дзе прагучаць даклады аб рэсурсазабеспячэнні, здаровым ладзе жыцця, ролі школы і яе кіраўніцтва ў грамадскім жыцці. Таксама ў гэты дзень пройдучу прэзентацыі сучасных адукацыйных інфармацыйна-тэхналагічных метадаў. Свае расказкі збіраюцца прадставіць расійскія ўдзельнікі выставы — інстытут новых тэхналогій, Выдавецкі цэнтр «Акадэмія», а таксама кампанія «HIS-COFT».

На парозе ўступіць экзаменаў вельмі актуальным бачыцца семінар-прэзентацыя «Сістэма падрыхтоўкі абітурыентаў: магчымасці і праблемы ў тым, што прыходзіць спам. Ну прышоў і прыйшоў. Часам такута будыць ад таго, што табе нішто не піша. А тут спам прыйшоў. Ужо веселыя.

— Чаму вы прапанаваць рассылак беларускамоўнага спама бясплатна?

Я хачу, каб чалавек за мяжой аднойчы зайшоў на сваю пошту, убачыў 50 новых лістоў і нічога не зразумее, бо гэтыя лісты будучы на беларускай мове. Навошта браць грошы за рэкламу карысных рэчаў ды яшчэ на беларускай мове? Я магу іх атрымаць з іншых крыніц. Напрыклад, дзяржава падтрымлівае апаратызм. Восі я я рассылаю беларускамоўны спам бясплатна, каб ён пачаў развівацца. Спам — гэта неад'емная частка Інтэрнэт-рэкламы, а цяпер у беларускім сегменце ў асноўным працуюць рускія спамеры і пачуе рускі спам. А я нічога дрэннага не бачу ў тым, каб замяніць рускі спам на беларускі, і тым больш — беларускамоўны.

Усе на барацьбу!

Змагацца са спамам, безумоўна, трэба. Бо гэта ж няправільна, калі па сёвейе блукаюць тысячы гігабайтаў бескарыснай інфармацыі, а карыстальнікі плацяць з уласнай кішэні за яе атрыманне. Так што памятайце: выратаваныя тапелыя ў — справа рукі саміх тапелыц. І праўда, пагадзюцца з майм знаёмым спамерам: сумна, калі штодзень адкрываеш сваю паштоўную скрыню, а там — пустаця. А так некалькі новых лістоў, хай сабе і са спамам, крыху грэюць душу: а мо сярод іх будзе доўгачаканая вестка ад сябра?..

Павел БЕРАСНЕЎ.

ПАРТЫЙНЫ ВЫБАР

Ігар Катляроў.

Палітычныя партыі Беларусі пачынаюць рыхтавацца да выбараў у парламент, якія павінны прайсці восенню. Так, шэраг апазіцыйных партый імянуеца стварыць спіс адзіных кандыдатаў. А ЛДБ у гэтую суботу праводзіць чарговы з'езд. Не выключана, што на ім будзе абмяркоўвацца падрыхтоўка да выбараў.

Аднак чаму сёння не заўважна партыйная прыналежнасць дзеючых дэпутатаў парламента? Ці магчыма сёння адрэзціцца цікавацца насельніцтва да партый?... Карэспандэнт «Звязды» гутарыць з дырэктарам Цэнтра сацыялагічных і палітычных даследаванняў БДУ Давідам РОТМАНІМ і намеснікам старшын Камісіі па адукацыі, культуры, навуцы і навукова-тэхнічным прагрэсе Палаты прадстаўнікоў Ігарам КАТЛЯРОВЫМ.

Давід Ротман.

Давід РОТМАН: «Недавер да апазіцыі сёння значна перавышае давер»

— *Якой папулярнасцю сёння карыстаюцца палітычныя партыі ў беларускім грамадстве?*

— Сацыялагічныя даследаванні, што праводзіліся з першых выбараў, у якіх прымалі ўдзел партыі, сведчаць, што папулярнасць партый з самага пачатку была невыскай. Прычым на працягу многіх гадоў у свядомасці людзей існавалі толькі дзве партыі — БНФ і камуністы. Усё астатняе заставалася за кадрам.

Вядзенне партый насельніцтвам у першай палове 1990-х становілася ўсё меншым. Аднак у канцы 1990-х гэты паказчык крыху ўзрос. Праўда, ён заставаўся на нізкім узроўні. Паводле вынікаў апытанняў, якія праводзіліся некалькі гадоў таму, усе палітычныя партыі ў сукупнасці мелі менш за 20 працэнтаў падтрымкі.

У Расіі і ва Украіне існуе шмат партый. І іх актыўнасць дастаткова заўважная. У нас гэтага няма. Чаму? На мой погляд, так адбылося таму, што ў суседніх краінах выбарчыя сістэмы з самага пачатку грунтаваліся на змяшаным прынцыпе. Частка дэпутатаў там абіралася па акругах (мажарытарная сістэма), частка — па партыйных спісах (прапарэцыйная). А ў апошні час выбары там праводзіліся толькі па спісах.

У Беларусі з пачатку 1990-х існавала мажарытарная сістэма. І чаму парламент краіны не разглядаў магчымасць пераходу на прапарэцыйную сістэму, скасаваў цяжка.

— *Якія плюсы і мінусы абедзвюх выбарчых сістэм вы бачыце?*

— Станоўчы момант мажарытарнай сістэмы ў тым, што выбаршчыкі канкрэтнага тэрытарыяльнага ўтварэння могуць вызначыцца з асобай таго, хто будзе дэпутатам. А пры галасаванні па партыйных спісах галасуюць у цэлым за партыю. Пры гэтым не заўсёды ўлічваюць, што ўнутры спіса. Вельмі часта галасуюць проста за лідара спіса. А ўнутры яго могуць быць недастоійныя людзі. Мажарытарная сістэма ў гэтым сэнсе больш прызростая.

У Мінску ў вадзе загінула грузінская дзяўчынка

У Мінску пад вечар у сераду на Чыжоўскае вадасховішча тэрмінова прыбылі выратавальнікі: тут пад лёд праваліліся дзве дзяўчынкі.

Як паведамілі карэспандэнту «Звязды» ў Мінскім гарадскім упраўленні МНС, бяда здарылася з грузінскімі дзяўчаткамі, якія разам з бацькамі прыехалі ў беларускую сталіцу да сваякоў. 13- і 14-гадовыя пацярпелыя знаходзіліся ў вадзе на адлегласці каля 30 метраў ад берага: малодшая трымалася за

лёд, а вось крыху старэйшая гэта зрабіць не змгла — прамывіна была вельмі вялікай. Супрацоўнікі пошукава-манеўровай групы выратавальнікаў на вадзе зрабілі ўсё, каб выратаваць дзяцей, аднак, на жаль, 14-гадовая дзяўчынка загінула. Што датычыцца 13-гадовай, то яна з дзяўчынкам «пераахоўджанне» была дастаўлена ў 4-ю дзіцячую клінічную бальніцу.

Ігар ГРЫШЫН.

Жыллё ПАВОЛЬНАЕ ПАТАННЕННЕ ПРАЦЯГНЕЦА ДА ВОСЕНІ?

Як будзе паводзіць сябе другасны рынак кватэр у нашай краіне, у першую чаргу залежыць ад цінавых тэндэнцый на рынку жыллёвай нерухомаасці сталіцы. Асобныя мясцовыя эксперты лічылі, што напрыканцы лютага мінскі рынак кватэр канчаткова «замарозіцца» і цэны павялічацца. Спраўды, у першую паўтара месяца года ўдзельнікі рынку прыглядзіліся да сітуацыі. Аднак бліжэй да вясны на другасны рынак сталіцы прыходзіць усё больш шырокае кліентаў, якім жыллёвую праблему трэба вырашыць абавязкова... Патанненне мінскіх кватэр працягваецца, але яно цяпер істотна замарудзілася.

Калі разглядаць статыстыку кошту кватэр па выніках рэальных продаж, то атрымліваецца, што ў першую два месяцы года жыллё на другасным рынку таннее з тэндэнцыяй 1,2–1,3 працента за месяц. Сёння сярэдні кошт квадратнага метра агульнай плошчы кватэр тыпавых спажывецкіх якасцяў складае 1875 долараў. Тут мы не ўлічваем элітнае жыллё, якое ўвогуле пакуль не таннее.

«Мінусуюць» слабенкія «хрушчоўкі»

Паводле інфармацыі старшын савета Беларускай асацыяцыі «Нерухомаасці» Мікалая ПРАСТАЛУПАВА, самымі хуткімі тэмпамі ў пачатку мінулага года павялічвалася кошт менавіта невялікай па плошчы «хрушчовак». Падарожжанне працягвалася ажно да пачатку восені, калі, у выніку, квадратны метр кватэр не вельмі высокай якасці стаў каштаваць больш за 2100 долараў. Цяпер па такім кошце набыццэ жыллё ўжо ніхто не збіраецца.

Сёння кватэры ў яцiapавярховых дамах з агульнай плошчай да 34 квадратных метраў на першых ці апошніх паверхах каштуюць ужо не больш як 50–54 тысяч долараў. Увогуле спецыялісты падлічылі, што аднапакатковыя «хрушчоўкі» дрэннай якасці за апошні месяц патаннелі прыкладна на 700–900 долараў. У Чыжоўцы, Ангарскай і Сцяпаніа слабяя «хрушчоўкі» патаннелі больш чым на тысячы долараў, а ў маладых і спальных мікрараёнах — толькі на 500–600 долараў.

Між іншым, павольнае патанненне працягваецца і па не зусім класічных двухпакатковых кватэрах у старых яцiapавярховых дамах. Кошт пранавоных слабях двухпакатковых «хрушчовак» вагаецца ў межах 68–70 тысяч долараў. Разам з тым першапачатковы кошт пра-

каў пытанне: а як гэта пераадолець? І калі прапаноўваць шляхы вырашэння нейкіх праблем, то можна дамагчыся ўваходжання ў парламент.

Ігар КАТЛЯРОЎ: «Сёння амаль няма цікавых лідараў партый»

— У Вярхоўным Савеце 12-га і 13-га склікання было шмат прадстаўнікоў палітычных партый, БНФ, камуністычная партыя, аграры... Сёння ў Палаце прадстаўнікоў членаў апазіцыйных партый няма наогул. Члены КПБ ніяк не афішуюць сваю партыйную прыналежнасць. Чаму, на ваш погляд, так адбылося?

— Так адбылося з-за зніжэння даверу насельніцтва да ўсіх партый. Прычын тут некалькі. Напрыклад, ніводная з партый сёння не праводзіць сур'ёзнай ідэалагічнай працы. А яны павінны мець цікавыя ідэі. Іх трэба даносіць людзям і пераканаць у іх правільнасці.

Таксама партыі не маюць СМІ, якія могуць паўплываць на палітычную свядомасць людзей. Паглядзіце на газету «Коммунист Беларусі. Мы і время». Гэтае выданне падобнае на сценгазету нейкага калгаса 30-гадовай даўніны.

Акрамя таго, сёння амаль няма цікавых лідараў партый. І калі пытаешся ў студэнтаў, хто ўзначальвае тую ці іншую партыю, то яны называюць толькі аднаго-двух-трох чалавек. З 15 партый.

Пра заняпад нашай партыйнай сістэмы гаворыць і «Эфект пазнавальнасці» партый сярод насельніцтва. Сёння амаль ніхто не можа адрозніць дзве камуністычныя партыі. Адрозніць два БНФ.

Што датычыцца Палаты прадстаўнікоў, то там сёння сапраўды шмат камуністаў. Аднак амаль ніхто з іх ніколі не выступаў як член КПБ. Яны выступаюць як дэпутаты ад той ці іншай выбарчай акругі.

— Ці магчыма сёння адрэзціцца цікавацца насельніцтва да партый? Што партыі могуць зрабіць для гэтага?

— Гэта магчыма. Трэба ісці да людзей. Размаўляць з імі. Трэба гаварыць аб праблемах, якія існуюць у грамадстве. І партыі павін-

ны адстойваць інтэрэсы канкрэтных сацыяльных груп. Партыі павінны даказваць людзям, што яны здольныя адстойваць інтэрэсы на вышэйшым заканадаўчым узроўні. Тады цікаваць да партый узрасце.

— *Якія плюсы і мінусы прапарэцыйнай выбарчай сістэмы і мажарытарнай вы бачыце?*

— Галоўны плюс выбараў па партыйных спісах у тым, што ў парламенце працуюць прафесіяналы. Людзі, якія займаюцца стварэннем законаў, якія патрэбны дзяржаве. Якія недахопы можа мець сістэма? Пры ёй амаль увесь парламент будзе складацца з мінічана. Бо лідары партый, які правільна, з'яўляюцца прадстаўніцкамі сталіцы. Акрамя таго, парламент будзе адарваны ад насельніцтва. Бо дэпутаты будуць «варыцца» ў сваім партыйным коле.

Галоўная перавага мажарытарнай сістэмы ў тым, што дэпутаты цесна звязаны са сваімі выбаршчыкамі. Людзі ведаюць дэпутатаў. І дэпутаты вымушаны даваць справядзачы выбаршчыкам, гаварыць пра недахопы сваёй працы.

Галоўны мінус мажарытарнай сістэмы, на мой погляд, у тым, што абраны дэпутат толькі праз праціглы час становіцца сапраўдным распрацоўшчыкам законаў. Я, напрыклад, не разумею, навошта ўрачы ідуць у парламент. Бо ў іх своеасаблівае мысленне. Яны могуць быць цудоўнымі ўрачамі. Але прафесійнымі парламентарыямі яны могуць стаць толькі праз вельмі праціглы час.

Тое самае можна сказаць і аб прадстаўніках некаторых іншых прафесій. Я я перакананы, што ў парламенце павінны быць юрысты, эканамісты, сацыёлагі. Тады мы будзем мець прафесійны парламент.

— Ці патрэбны, на ваш погляд, пераход Беларусі на змяшаную сістэму правядзення выбараў, альбо на прапарэцыйную?

— Зараз ён зусім непатрэбны. Бо наша шматпартыйная сістэма знаходзіцца яшчэ ў вельмі неразвітым стане.

Бясспрэчна, пераход дасць штуршок развіццю партый. Але яшчэ невядома, хто лепш: моцная шматпартыйная сістэма ці моцны парламент.

— Многія журналісты мяркуюць, што грамадскае аб'яднанне «Белая Русь» можа быць ператворана ў будучым у партыю. Гэта дасць ёй магчымасць вылучаць кандыдатаў у дэпутаты. На якую падтрымку ў насельніцтва яны могуць разлічваць?

— Верагодна, на выбарах праз пяць гадоў такая партыя зможа атрымаць шмат месцаў у парламенце. Гэта будзе абаласанавана сіла. І яна зможа, думаю, пазбавіцца ад недахопаў, якія сёння маюць партыі.

Сяргей КУЗНЯЦОЎ. Фота аўтара.

«МЕХМАТ» БДУ ШУКАЕ БУДУЧЫХ ЛАМАНАСАВЫХ

Навукова-практычная канферэнцыя «Першы крок у навуку» прайдзе 17 красавіка на механіка-матэматычным факультэце Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта. Яна з'яўляецца на навучанцаў старэйшых класаў беларускіх школ з мэтай далучэння іх да навуковых даследаванняў. Для ўдзелу ў канферэнцыі старшакласнікам трэба будзе падрыхтаваць рэферат па тэмах, якія можна знайсці на сайце БДМУ (www.bsu.by), і адправіць да 1 красавіка сваю заяўку на адрас аргкамітэта. Найбольш цікавыя работы будуць адзначаны на форуме спецыяльнымі дыпломамі і падарункамі.

У гэтым навукавым годзе Савет маладых навукоўцаў факультэта арганізаваў 12 гуртоў у школах Мінска, Слуцка і Наваполацка. Акрамя таго, на механіка-матэматычным факультэце кожную суботу праводзіцца бесплатная заняткі для школьнікаў, а кожны чацвер — для выкладчыкаў школ.

Надзея НІКАЛАЕВА.

Нават калі ў сферы сталічнага будаўніцтва будуць вярочацца даволі аб'ёмныя фінансавыя сродкі інвестараў і дольшчыкаў, гэта адначасова не вырашыць усіх праблем, упэўнены Сяргей Курьленка. Спачатку трэба аднавіць сталічны будаўнічы комплекс, істотна павялічыць яго магутнасці.

Неабходна сучаснае абсталяванне і новы завод

Цяпер у будаўнічым комплексе Мінска каля 80 працэнтаў спецыяльнага абсталявання і аўтатрансарту патрабуе абнаўлення. На будаўнічых пляцоўках сталіцы сёння катастрофічна не хапае пад'ёмных кранаў. Для выканання сёлётай праграмы вытворчаму аб'яднанню «Мінскбуд» трэба набыць 33 краны рознай мадыфікацыі.

Летась штат ВА «Мінскбуд» павялічыцца на 1200 работнікаў, але праблема кадраў застаецца. Сёння толькі сталічнаму аб'яднанню для ўкамплектавання сваіх структур неабходна прыцягнуць не менш як 2000 спецыялістаў. На думку суразмоўца, неабходна істотна павялічыць заробкі будаўнічым работнікам. Напрыклад, квадратны метр тынкоўкі каштуе для будаўнікі 4–6 тысяч рублёў, а «квадрат» кладкі — 25 тысяч рублёў.

Па такіх расцэнках высокакаліфікаваныя спецыялісты сёння ўжо не згаджаюцца працаваць у Беларусі і пачынаюць шукаць лепшай долі ў Расіі.

Сяргей Курьленка упэўнены, што магнутасці сталічнага аб'яднання цалкам вычарпаныя, таму наспела неабходнасць будаўніцтва новага завода буйнапазначнага будаўніцтва. Пляцоўка для будаўніцтва такога завода ўжо выбрана. Увод у дзеянне дадзенай вытворчай магутнасці дазволіць дадаткова будаваць у сталіцы калі 600—700 тысяч квадратных метраў жылля.

Сяргей КУРКАЧ.

«ЗАЛАТЫ» ВІРТУАЛЬНЫ ПАДРУЧНІК

Ілюстраваны вучэбны дапаможнік «Айчыныя і сусветная мастацкая культура» (8 кл.) — распрацоўка спецыялістаў беларускай кампаніі «Медыум» для сярэдняй школы — на міжнародным конкурсе мультымедыяпраектаў Summit Creative Awards (Нью-Йорк, ЗША), дзе за сусветнае прызнанне спарбнічалі прадстаўнікі больш за 30 краін, атрымаў у мінулым годзе зарэчаны ўзнагароду ў намінацыі Interactive Multimedia — Education і стаў першым беларускім «залатым» электронным падручнікам.

Дапаможнік «Айчыныя і сусветная мастацкая культура» распрацаваны ў рамках рэспубліканскай праграмы інфарматызацыі сістэмы адукацыі. Гэта інтэрактыўны мультымедыяны дастасавальны праграма, зробленая на аснове тэхналогіі Flash, якая цалкам адпавядае школьнай праграме Беларусі, — расказваў генеральны дырэктар кампаніі «Медыум» Андрэй ДЗЮСЬМІКЕЕВ. — Але ж электронныя носьбіты не змяняюць і не адмяняюць звычайны падручнік, а своеасаблівым чынам дапаўняюць яго.

Саюз кнігі і дыска павінен забяспечыць лепшае засваенне школьных прадметаў.

Тэматычныя раздзелы праекта размешчаны ў храналагічным парадку: ад мастацкай культуры першабытнага грамадства да культуры Заходняй Еўропы XVII стагоддзя. Гістарычныя перыяды і розныя культурныя слаі звязваюцца з дапамогай наватарскага дызайнерскага рашэння — «стужкі часу». Вучні, ідуць па ёй ад эпохі стаў першым беларускім «залатым» электронным падручнікам.

Дапаможнік «Айчыныя і сусветная мастацкая культура» распрацаваны ў рамках рэспубліканскай праграмы інфарматызацыі сістэмы адукацыі. Гэта інтэрактыўны мультымедыяны дастасавальны праграма, зробленая на аснове тэхналогіі Flash, якая цалкам адпавядае школьнай праграме Беларусі, — расказваў генеральны дырэктар кампаніі «Медыум» Андрэй ДЗЮСЬМІКЕЕВ. — Але ж электронныя носьбіты не змяняюць і не адмяняюць звычайны падручнік, а своеасаблівым чынам дапаўняюць яго.

стагоддзя «Stella splendens» або Дзяржаўны гімн Вялікага княства Літоўскага XIV—XVII стагоддзяў — «Багародзіца».

Прынамсі, найбольш важная асаблівасцю праекта з'яўляецца наяўнасць гульнявых тэставых даданняў, якія дазваляюць вучню эксперыментаваш на ўзроўні тактычна-візуальнага ўспрымання, што ў разы павышае і цікаваць да матэрыялу, і ступень яго засваення. Прапаноўваецца, напрыклад, класіфікацыя з загітавак Вавілонскую вежу і пафарбаваш яе.

Электронны дапаможнік змяшчае і слоўнік, які растлумачвае вучню значэнне спецыфічных тэрмінаў.

Аўтарам навуковых артыкулаў з'яўляецца кандыдат гуманітарных навук, дацэнт, дырэктар Педагагічнага каледжа ўстанова адукацыі «Гродзенскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Яні Купалы» Валковіч Наталія Аляксандраўна.

Віртуальны дапаможнік ужо прайшоў апрабаванне па ўсёй Беларусі. 100 тысяч электронных падручнікаў былі раздзелены мета-

дыстам у сярэднія школы рэспублікі, пасля ўносіліся ўсе слуханыя заўвагі і пажаданні. І цяпер ілюстраваныя вучэбны дапаможнік «Айчыныя і сусветная мастацкая культура» (8 кл.) даступны шырокаму колу выкладчыкаў і школьнікаў.

Дарчы, акрамя гэтага мультымедыянага дапаможніка вышпущаны такія электронныя падручнікі, як «Чалавек і яго здароўе», «Фізіка» (для 7-га і 8-га класаў), з дапамогай якіх дзецям цяпер можна прадэманстраваць тое, што дагэтуль яны вывучалі толькі тэарэтычна. Напрыклад, будову і работу сэрца на аснове дынамічнай трохмернай мадэлі, тармазны шлях аўтамабіля.

Распрацоўваецца яшчэ 3 праекты: «Англіская мова» (3 кл.), «Пачатковы курс геаграфіі» (7–8-ы кл.) і «Айчыныя і сусветная мастацкая культура» (9-ы кл.). А ў будучыні электронным дапаможнікам плануецца забяспечыць кожны курс школьнай праграмы.

Знаёмлілася з віртуальным падручнікам

Ланіта ТАРАСЕВІЧ.

Таццяна ДРАЗДОЎСКАЯ:

«Адзін раз узляцела і мяне зайважылі»

Летам мінулага года Таццяна Драздоўская стала першай прадстаўніцай Беларусі, якая выйграла чэмпіянат свету ў парусным спорце (клас «Лазер-Радыйял»). Дагэтуль 29-гадовая спартсменка хоць і з'яўлялася лідарам нашай зборнай, яе лепшым дасягненнем было 13-е месца на сусветным першынстве. На чэмпіянаце свету беларуская яхтсменка заявлявала ліцэнзію на трэція ў сваёй кар'еры Алімпійскай гульні ў Пекін і ўпершыню ўвайшла ў дзесятку лепшых спартсменаў краіны.

— *Хто будзе вашымі асноўнымі сапернікамі на Алімпійскіх гульнях?*

— Шмат каго можна назваць. Гэта і Аўстралія, і Новая Зеландыя, і Бельгія, і Літва, і Польшча, і Кітай, і Мексіка, і ЗША, і Вялікабрытанія. Вельмі многа саперніц, якія добра падрыхтаваны. І як я казала пасля чэмпіянату свету, любая з нас магла стаць першай, але крыху больш удача ўсміхнулася мне.

— *Накопкі складаным для вас з'яўляецца месца правядзення Алімпійскіх гульняў?*

— Надзвычай складаным. Я першы раз была ў Кітаі, адкульчынічала ў перадалімпійскай рэгаце ў жніўні мінулага года і першы за столкі гадоў, калі я займаюся парусным спортам, я аказалася ў такой сітуацыі. Вельмі моцная плынь — каля 60 метраў у хвіліну, вятры слабыя, хвалі. Вельмі складаныя кліматычныя ўмовы — вялікая вільготнасць, вельмі спякотна. Я хачу сказаць, што на перадалімпійскай рэгаце я ўпершыню ўбачыла, што спартсмены-паруснікі не вытрымліваюць і ў сонечны удар здараецца, і ўкачвае — для мяне гэта было шокам.

— *У сувязі з гэтым як вы плануеце сваю падрыхтоўку?*

— Некаторыя выказваюць меркаванне, што трэба ехаць у месцы з такім жа кліматам. Але мы з трэнерам плануем інакш — паехаць у Кітай на Алімпійскія гульні дзеян за 5—6 да спартбачніцтваў — не больш, выступіць і адразу паехаць адтуль. Знаходзіцца там увесь час і псіхалагічна складана, і абстаноўка там вельмі цяжкая.

— *Ваша перамога на чэмпіянаце свету для беларускіх бальшчыкаў як з'яўляецца неба. Многія звязваюць гэта з тым, што ў вас нядаўна нарадзіўся сын...*

— Ну, магчыма, і так. Добра, калі гэта звязана з нараджэннем майго сына...

— *Магчыма, яшчэ трэба нарадзіць перад Алімпіядай?*

— Не, пакуль я да гэтага не гатова. І ў мяне ёсць вялікія мэты і задачы ў спорце. Я шмат трэнеравалася, працавала і ў мяне было вялікае жаданне быць першай. Напэўна, гэтае жаданне было ўкладзена ў мяне з самага ранняга дзяцінства маімі бацькамі. Хоць прыехаўшы на чэмпіянат свету, я не ставіла сабе задач быць першай ці ўвайсці ў тройку.

Я хацела ўзяць ліцэнзію для краіны. І імкнулася ў кожнай гонцы рабіць максімальна магчымае з таго, на што я здатная. У мяне гэта атрымалася.

— *У дзесяціці лепшых спартсменаў некаторыя атпелыя запырмліваюцца на некалькі гадоў. Вы сёлета тропілі туды ўпершыню...*

— Я ніколі раней не была наймацнейшай спартсменкай у свеце, зразумела, што ні адзін журналіст не звяртаў на мяне ўвагі. У нас шмат відаў спорту, дзе беларусы становяцца чэмпіёнамі ці прызёрамі чэмпіянату свету ці Еўропы. Навошта заўважаць такую дзяўчынку, якая дзесяці крузіцца вакол п'едэстала, але ніяк не можа на яго трапіць. Адзін раз узляцела і мяне заўважылі.

— *Ад вас Міністэрства спорту і турызму патрабуе нейкіх абавязальнасцяў на Алімпійскіх гульнях?*

— Як і ад усіх спартсменаў, я думаю, Міністэрства спорту і турызму патрабуе абавязальнасцяў. Але я ніякіх абавязальнасцяў не даю. Я кажу, што зраблю ўсё магчымае для краіны, для сябе...

— *Як вядома, усім спартсменам прапануюць падпісаць кантракт з такімі абавязальнасцямі, дзе ўказана месца, якое павінен заняць спартсмен на Алімпійскіх гульнях...*

— Я не буду агучаць, якое гэта месца. Калі Міністэрства спорту і турызму палічыць патрэбным агучыць — яно гэта зробіць. Я не буду.

— *Значыць, абавязальнасцёў усё ж такі былі дадзены?*

— Нейкія былі.

— *Міністэрства ўсё зрабіла для таго, каб вы ўдала падрыхтаваліся і выступілі на Алімпіядзе?*

— На чэпірашні момант у мяне ёсць зборы, якія мне аплачваюць, падрыхтоўку маю вядуць. Адзінае, як заўсёды, у нас ёсць невялікая праблема з матэрыяльна-тэхнічнай зай. Скажам, што закупаюць экіпіроўку і ўсё астатняе неабходнае, але працэс настолькі зацікаваецца, што добра, каб мы гэта атрымалі непасрэдна перад выездам у Пекін. А гэта будзе вельмі позна. Зараз у нас непрыемная сітуацыя ўзнікла з трэнерскім катэрам, які нам вельмі патрэбны. Без катэра практычна немагчыма выходзіць у мора, і гэта досыць небяспечна. Ён быў заказаны, але чамусьці вельмі доўгі тэрміны падрыхтоўкі дакументаў. Мы спадзяемся, што ў красавіку мы паедзем на збор, на этап Кубка свету з новым катэрам. А так дзяржава робіць усё магчымае, каб падрыхтаваць нас да Алімпіяды.

— *А стары катэр дрэнна плавае?*

— Стары катэр вельмі разбіты і тэхнічна непрыдатны для выхаду ў мора.

— *Ён небяспечны для трэнеры ці для спартсмена?*

— І для трэнеры, і для спартсменаў, таму што калі ён своечасова не спыніцца, то гэта пашкодіць мяне.

— *Якія ўражанні ў вас перад Алімпіядай, улічваючы, што за год да Гульняў вы падняліся на найвышэйшую прыступку п'едэстала?*

— Зразумела, што хочацца паўтарыць

ПЯТНІЦА, 7 САКАВІКА

5.30, 15.40 **Серыял «Лінія абароны»**.
6.20, 7.10, 8.10 **Добрай раніцы, Беларусь!**
6.30, 7.05 **Прэс-агляд**.
6.45, 7.45, 19.35 **Зона Х**.
7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 13.00, 15.00, 16.00, 18.00, 19.00, 23.20 **Навіны**.
7.30 **Дзелавае жыццё**.
8.20 **Гатум разам**.
8.35 **Сфера інтарэсаў**.
9.05, 19.55 **Серыял «Афіцэры»**.
10.05 **Серыял «Заўсёды кахалі «заўсёды»-3»**.
11.00, 17.50 **Серыял «Сэрцу не загадаеш»**.
12.15 **Камедыя «Адзіночым прадастаўляецца інтэрнат»**.
13.55 **Гадзіна суда. Sprawy сямейныя**.
14.45 **Nota Bene**.
15.15, 19.20 **Навіны рэгіёна**.
15.30 **Дак. фільм «Спрадвечнае, Абрад «Масленіца»**.
16.45 **«Жыццё як жыццё»**.
21.00 **Панарама**.
21.50, 2.30 **Серыял «Лічбы»**.
22.45 **Фігуры**.
23.30 **Дзень спорту**.
23.40 **38-ы міжнародны турнір гран-пры на вольнай барацьбе на прызы А.В. Мядзведзя**.
0.45 **Драма «Рэўнасць»**.

6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30, 23.45, 3.00 **Нашы навіны**.
6.05 «Наша раніца».
9.05 **Серыял «Тацянін дзень»**.
10.00 «Модны прыворар».
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00, 0.00, 3.20 **Навіны спорту**.
11.10 **Серыял «Хлапецнік, або Вялікі сёкс у маленькім горадзце»**.
12.00 «Малахаў+».
13.10 **Серыял «Не нарадзіся прыгожай»**.
14.10 «Гадзіла».
14.30 «Кантрольная закупка».
15.00 **Серыял «Дачка садоўніка»**.
16.15 **Серыял «Агонь кахання»**.
17.10 «Няхай гавораць».
18.20 «Дакументальны дэзэктывы», «Апошні выклік».
18.55 «Поле цудаў».
20.00 **Час**.
21.05 «Цудоўная пацёрка».
22.15 «Наша Belarussia».
22.50 «Сярэбраны грамафон».
0.05 **Маст. фільм «Тэлепат»**.
1.45 **Фільм жахаў «Сын Франкенштайна»**.
3.55 «Рыцары Захаду, рыцары Усходу. Тампліеры і асаціны».

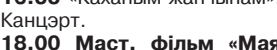
НЯДЗЕЛЯ, 9 САКАВІКА

6.15 **Меладрама «Калі б»**.
8.30 **Альманах падарожжаў**.
9.00, 12.00, 15.00 **Навіны**.
9.10 **Арсенал**.
9.40 **Серыял «Давай пажэнімся»**.
10.15 **Культурныя людзі**.
10.55 **Nota Bene**.
11.25 **У свеце маторай**.
12.15 **Меладрама «Тры паўграціны»**.
14.05 «Зігзагі лёсу», «Родныя людзі».
14.30 **Дак. цыкл «Нябачны фронт»**.
15.10 **Навіны рэгіёна**.
15.30 **Усе стыхіі**.
16.00 **Адкрыты фестываль Беларускага КВЗ**.
17.45 **ЕўраФэст. Дзень за днём**.
18.00 **Суперлато**.
19.00 **Камедыя «Вяртанне блуднага мужа»**.
21.00 **Панарама тыдня**.
22.30 **Футбол. Ліга чэмпіёнаў**.
22.55 **Камедыя «Каханне і іншыя катастрофы»**.
0.35 **38-ы міжнародны турнір гран-пры на вольнай барацьбе на прызы А.В. Мядзведзя**.
1.40 **Вось дык шоу!**

7.00 «Нядзельная раніца».
8.00, 9.00, 16.00, 3.00, 5.00 **Нашы навіны**.
9.05 **Надзельная пропаведзь**.
9.20 **Серыял «Сябры»**.
9.55 «Бесталковыя нататкі».
10.15 **Пакуль усе дома**.
11.05 **Фаздына**.
11.40 «Ранішняя пошта».
12.15 «Разумніцы і разумнікі».
12.55 «Страсці па насякомых», **Дак. фільм**.
13.25 **Прафесійны бокс. Алег Маскаў — Самуэль Пітэр**.
14.25 **Маст. фільм «Белас сонца пустыні»**.
16.15, 3.10 **Навіны спорту**.
16.20 «Міжнародная панарама».
16.40 **Нядзельны «Ералаш»**.
16.55 «Каханым жанчынам», **Канцэрт**.
18.00 **Маст. фільм «Мая махача — іншалапцянкіца»**.
20.00 **Контур**.
21.05 «Дыханне планеты».
21.35 **Музычная камедыя «Прыгажосць патрабуе...»**.
23.35 «Камедзі Клуб».
0.10 «Бразільскі футбол на АНТ».
3.15 **Маст. фільм «Невергодныя прыгоды італьянцаў у Расіі»**.

7.40 **Звон**.
8.10 **Мір вашаму дому**.

6.00, 9.00, 12.00, 15.00, 21.00 **Навіны Садружнасці**.
6.45 **Камерцыйная праграма**.
7.30 «Даведнік».
8.00 **Серыял «Каханне сляпо»**.
9.15 «Спрэчная тэрыторыя».
10.15 «Арт-рэвалюцыя».
10.30 **Серыял «Дзікі месяц»**.
11.30 **Дак. серыял «Вяселі на мільён долараў»**.
12.15 «Студыя 60х90».
12.25, 22.25 **Маст. фільм «Пярэпалак»**.
13.50, 23.50 «Тэра Інгоніта».
14.15 «Вучым англійскую».
14.25, 1.15 **Дак. серыял «Эліта грамадства»**.
16.25, 1.30 «На мяжы магчымага».
17.25, 2.30 «Лепшае з Джэнтльмен-шоў».
18.00 **Дзелавае тыдзень**.
18.25 «Без палітыкі».
18.45 «Рок-караначыя».
19.45 «Цік-так».
20.00 «Слава за хвіліну».
21.25 «Бушудо — шлях воіна».

7.00, 10.40, 12.55, 19.30 «Навіны кіно».
7.10, 10.55, 23.30 «Метэа-прагноз».
7.15 **Серыял «Бой пасля перамогі»**.
9.00 «Дом жывых гісторый».
9.30 «К-відаз» для дзяцей.
9.50 **Серыял «Вялікая прагулка»**.
11.00 **Маст. фільм «Развод»**.
13.00 «Дзённым тэлечат».
16.30 «Жыццё, поўнае радасці».
17.00 **Мультпарт**.
17.15 **Серыял «Дзённая абрабаванне»**.
18.10 «К-гульні».
18.15 **Серыял «Графіня Мансаро»**.
19.15 «Хіт-парад тэлечата».
19.45, 21.20 «Распродаж Навінік. Акцыі».
19.50 **Серыял «Тэямнічае возера»**.
20.45 «Вечарніца».
21.05 «Зілёны дом».
21.25 «Герой коміксаў на экране».

7.00 **Добрай раніцы, Расія!**
9.00 «Мой сярэбранае шар».
9.50 **Серыял «Блізкія»**.
10.45 **Весткі. Дзяржурна часць**.
11.00, 14.00, 17.00, 19.00 **Весткі**.
11.25, 14.20, 19.30 **Мясцовы час. Весткі—Масква**.
11.45 **Серыял «Грамадзянін начальнік»**.
12.45 **Серыял «Чужыя тайны»**.
13.50, 16.50, 18.50, 23.00 **Весткі—Беларусь**.
14.35 «Кулагін і партнёры».

10.40 «Хвост каметы», **Яўген Дога**.
11.45 «Студыя 60х90. Падрабязна».
14.15 «Руская версія».
14.45 «Тэрыторыя КВ».
15.25 **Дак. серыял «Містычная Азія»**.
15.25 **Творчы вечар Ядзвігі Паллаўскай і Аляксандра Ціхановіча**.
17.25 **Серыял «Фердынанд Цудоўны»**.
18.00 «Без палітыкі».
18.25, 1.40 **Маст. фільм «Самаволка»**.
20.30, 1.15 «Рандзеву з зоркай».
21.00 «Разам».
22.00 **Маст. фільм «Замежны карэспандэнт»**.
0.00 «Паўночнікі».
0.30 **Серыял «Горац»**.

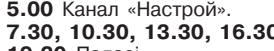
9.00 «К-гульні».
9.05, 23.30 «Метэапрагноз».
9.10 «Адшукваецца адпачынак».
9.30 «Мультпарт».
9.55, 20.55 «Навіны кіно».
10.00 «Мой любімы гадаванец».
10.15 **Маст. фільм «Адступнікі»**.
12.45 **Маст. фільм «Забароненае місія»**.
14.30 «Добрая вестка з Рыкам Рэнерам».
15.00 «К-відаз для дзяцей».
15.20 **Фільм для дзяцей**.
17.00 «Куміры мінулага».
Фернандаў.
18.55, 21.15 «Распродаж Навінік. Акцыі».
19.00 **Камедыя «Пачвара»**.
20.45 «Вечарніца».
21.00 «Зілёны дом».
21.20 **Камедыя «Меве-рык»**.

7.00, 11.00, 14.00, 19.00 **Весткі**.
7.10 **Маст. фільм «Ішоў сабака па рацлі»**.
8.30 **Мультсерыял «Огі і прыскакі»**.
9.00 «Студыя «Здароўе»».
9.30 «Смехаланамама».
9.10 «Сто да аднаго».
11.10, 14.20 **Мясцовы час. Весткі—Масква**.
11.20 **Блок перад**.
11.20 «Сам сабе рэжысёр».
12.20 **Дак. серыял «Дзіўная планета»**.
13.25 «Формула ўлады».
14.30 **Маст. фільм «Жалезная маска»**.
16.55 «Крывое люстэрка. Тэатр Яўгена Петрасяна».
19.20 «Спецыяльны карэспандэнт».
19.45 «Ізмайлаўскі парк».
21.50 **Маст. фільм «Адзінокая зорка»**.

7.00 «Добрай раніцы, Расія!».
8.30 «Смехаланамама Яўгена Петрасяна».

18.30 «Агляд. Надзвычайнае здарэнне».
19.45 «Следства вялі...».
20.50 «Надзвычайнае здарэнне. Расследаванне».
21.15 **Маст. фільм «Пабочныя»**.
23.20 **Драма «Начны слухач»**.

5.00 Канал «Настрой».
7.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30 **Падзеі**.
7.45, 1.50 **Пятроўка, 38**.
7.50 **Камедыя «Дзіця да лістапада»**.
9.45 **Дак. фільм «Зорка з харацтрам»**.
10.45 **Серыял «Працяг будзе»**.
12.40 «Засакрэчанае каханне».
13.45, 18.50 «Гісторыя дзяржавы Расійскай».
13.50 **Небяспечная зона**.
14.30, 1.50 **Серыял «Закон Вольфа»**.
15.30 **Новая «Часінка»**.
16.55 **Дзелавае Масква**.
17.15 **Нашы любімыя жывёлы**.
17.45 **Серыял «Расплата за грахі»**.
18.55 «У цэнтры ўвагі».
20.00 **Камедыя «Гэта ўсё кветачкі...»**.
21.50 **Ток-шоў «Народ хоча ведаць»**.
22.55 **Падзеі. 25-я гадзіна**.
23.25 **Маст. фільм**.
2.05 **Трылер «Шаманы пустыні»**.
4.45 **Маст. фільм «Ідэальны муж»**.

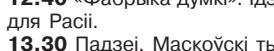
6.00 «Сёння раніца».
8.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 **Сёння**.
9.00 **Серыял «Вісякі»**.
9.50 «Асарці».
10.25 «Пераможыце смерць».
10.55 «Авіатары».
11.20 **Серыял «Аўтаномка»**.
13.30 **Серыял «МУР ёсць МУР-3»**.
15.15 «Асарці».
15.30 «Агляд. Выратавальнікі».
16.20 **Серыял «Вуліцы разбітых лётароў-6»**.

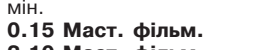
23.20 «НАЧНЫ СЛУХАЧ» (ЗША, 2006 г.)
Не лепшыя часы насталі для вядучага радыё-шоў Гэбрыела Нуну. У гэты момант яго сябар перадае яму рукапіс аўтабіяграфічнага рамана 14-гадовага Піта, у якім хлопчык расказвае, як падварагаў сакаўнаму наасілу з боку бацькоў-судзістаў.
Рэжысёр — Патрык Стэтэр.
У ролях: Робін Уільямс, Тоні Колет, Джо Мортан, Бобі Канавалі, Роры Калкін, Сандра О, Джон Калам, Лайза Эмеры.

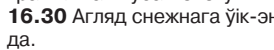
5.25 **Меладрама «Безыменная зорка»**.
8.00 «Жывая прырода». «Гіганцкія выдзі».
8.45 «21 кабінет».
9.20 «Рэальныя гісторыі. Старыя разбойнікі».
9.55 «Дэзактывныя гісторыі».
«Пад міліцэйскім прыкрыццём».
10.30, 23.10 **Падзеі**.
10.40 **Камедыя «Мой муж — іншалапцянкі»**.
12.10 **Віктар Мярэжа ў праграме «Запрашае Барыс Токін»**.
12.40 «Фабрыка думкі». Ідэя для Расіі.
13.30 **Падзеі. Маскоўскі тыдзень**.
14.00 «Нябесныя стварэнні. Спецыяльныя рэпартажы».
15.25 «Крамлёўская прынцаса. Жыццё і лёс Святланы Алілуевай».
15.15 «Праз дваццаць гадоў. Ад усёй душы». «Масфілм».
17.15 «Адзін супраць усіх».
18.10 **Серыял «Золата Трой»**.
20.00 «У цэнтры падзей».
21.00 **Серыял «Пуаро Агата Крысці»**.
23.25 «Наша музыка». Жасмін.

3.00, 21.00 **Баявік «Пацалунак дракона»**.
4.50 **Трылер «Галавакружэнне»**.
7.00 **Вестэрн «Змрочны самурай»**.
9.30 **Трылер «Ано ў двор»**.
11.30 **Трылер «Вароўка»**.
19.00 **Трылер «Галавакружэнне»**.
3.00, 21.00 **Баявік «Пацалунак дракона»**.
4.50 **Трылер «Галавакружэнне»**.
7.00 **Вестэрн «Змрочны самурай»**.
9.30 **Трылер «Ано ў двор»**.
11.30 **Трылер «Вароўка»**.
13.00 **Камедыя «Карсканец»**.
15.00 **Камедыяная драма «Амерыканскі прэзідэнт»**.
16.50 **Драма «Тысяча акаў»**.
19.00 **Рамантычная драма «Тормаза»**.

СЕРАДА, 5 сакавіка
3.00, 21.00 **Камедыя «Дзёўчкі»**.
5.20 **Рамантычная драма «Тормаза»**.
7.00 **Камедыя «Карсканец»**.
9.00 **Камедыяная драма «Амерыканскі прэзідэнт»**.
11.00 **Драма «Тысяча акаў»**.
13.00 **Камедыя «5 жніўня»**.
14.30 **Меладрама «Арсен Люпен»**.
16.40 **Камедыя «Сакрэт майго поспеху»**.
19.00 **Драма «Апошняя вайна»**.

ЧАЦВЕР, 6 сакавіка
3.00, 21.00 **Баявік «Меркуры ў небаспецы»**.
5.00 **Драма «Апошняя вайна»**.
7.00 **Камедыя «Сакрэт майго поспеху»**.
9.00 **Меладрама «Арсен Люпен»**.

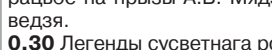

ПАНЯДЗЕЛАК, 3 сакавіка
9.00, 17.00, 1.00 **Драма «Жыццё Джужэпе Вердзі» (1 серыя)**.
10.30, 18.30, 2.30 **Драма «Цудоўны лістапад»**.
12.05, 20.05, 4.05 **Трылер «Спакусас»**.
14.20, 22.00, 6.00 **Камедыя «Вячэр за прыдукам»**.
15.20, 23.20, 7.20 **Драма «Гэта справа сям'і»**.
Аўторак, 4 сакавіка
9.00, 17.00, 1.00 **Драма «Жыццё Джужэпе Вердзі» (2 серыя)**.

СУБОТА, 8 САКАВІКА

6.30 **Дак. серыял «Партрэт мастра»**.
7.30 **Брытва Акама**.
7.25 **Існасць**.
7.50 «Добрай раніцы, Беларусь».
9.00, 12.00, 15.00, 18.00 **Навіны**.
9.05 **Здароўе**.
9.40 **Серыял «Давай пажэнімся»**.
10.15 **Шпілка**.
10.50 **Тайны смак**.
11.25 **Ранішняя хваля**.
16.15 **Дак. серыял «Я спяваў усім сэрцам»**.
12.15 **Меладрама «Тры паўграціны»**.
14.00 «Амазонкі ХХІ стагоддзя». Відэафільм АНТ.
14.25 **Мужчынскі характар**.
15.10 **Навіны рэгіёна**.
15.30 **Парламент у асобах**.
16.00 **Джаз-панарама-2008**.
16.55 **Вакзал планеты**.
17.35 **Зона Х**.
18.20 «Ваша лато».
19.20 «Новая хваля-2007».
21.00 **Панарама**.
23.20 **Футбол. Кубак Англіі. Барнелі — Чэлсі**.

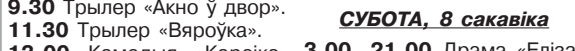
6.30 «Ваенная тайна».
7.20 **Анафас**.
7.35 «Прыгоды кенгуранта».
Мультсерыял.
8.00 **Серыял «Трое зверу»**.
9.00 «Наш дом».
9.25 «Вялікая мазагломы».
10.25 «Трансіі і спявай».
11.00 «Мінск і мічане».
11.30 **Серыял «Халасцяцкі»**.
12.35 **Маст. фільм «Докімаці»**.
14.30 «Новыя падарожжы дылетанта».
15.00 «Народжання ў СССР».
15.45 «Відзых-навідзыха».
16.30, 19.30 «24 гадзіны».
16.40 «Надзвычайныя гісторыі».
17.30 «Наша справа».
17.40 «Прыватныя гісторыі».
18.30 «СПсець усё».
20.00 «ТСТ-спорт».
20.10 **Маст. фільм «Раман з каменем»**.
22.15 «Нашы рэкордин».
23.15 **Навоны турнір на тэнісе-2008**.
0.30 **Маст. фільм «Усё пра маю маці»**.
2.15 «Бла-бла-шоў».
3.15 **Маст. фільм «Лепшыя з лепшых: бітва ў «Калізеі»**.

5.00, 12.00 **Любімыя акцёры**.
5.10, 12.25 **Казка «Каралеўства крывых люстэркаў»**.
7.00 **Камерцыйная праграма**.
7.30 «Паззія Арменіі».
7.45 **Мультсерыял «Прыгоды маленькай рыбікі»**.

11.30 **Камедыя «15 жніўня»**.
13.00 **Камедыя «Клёвы хлопца»**.
14.50 **Камедыіны мюзікл «Браты Блюз»**.
17.00 **Камедыя «Згодна Спенсэру»**.
18.30 **Дэзактывы «Адданы садоўнікі»**.
ПЯТНІЦА, 7 сакавіка
3.00, 21.00 **Трылер «Інкасатар»**.
4.50 **Дэзактывы «Адданы садоўнікі»**.
7.00 **Камедыя «Клёвы хлопца»**.
9.00 **Камедыіны мюзікл «Браты Блюз»**.
11.30 **Камедыя «Згодна Спенсэру»**.
13.00 **Драма «Хлопчыкі»**.
15.00 **Камедыіны мюзікл «Браты Блюз 2000»**.
17.00 **Драма «Імператарскі клуб»**.
19.00 **Баявік «Асінае гняздо»**.
СУБОТА, 8 сакавіка
3.00, 21.00 **Драма «Елізавета»**.
5.00 **Баявік «Асінае гняздо»**.
6.50 **Драма «Хлопчыкі»**.
8.30 **Камедыіны мюзікл «Браты Блюз 2000»**.
10.30 **Драма «Імператарскі клуб»**.
12.30 **Драма «Свято маіх вачэй»**.
14.30 **Рамантычная драма «Дзіўчына на мосце»**.
16.00 **Рамантычная драма «З Афрыкі»**.
18.50 **Драма «Гарылы ў тумане»**.

НЯДЗЕЛЯ, 9 сакавіка
3.00, 21.00 **Трылер «Захавальнік»**.
5.00 **Драма «Гарылы ў тумане»**.
7.10 **Драма «Свято маіх вачэй»**.
9.00 **Рамантычная драма «Дзіўчына на мосце»**.
10.30 **Рамантычная драма «З Афрыкі»**.
13.10 **Меладрама «Павярнуць час назад»**.
15.00 **Камедыя «Браты-сапернікі»**.
17.00 **Камедыя «Імбір і карыца»**.
19.00 **Камедыя «К-911»**.

10.30, 18.30, 2.30 **Камедыя «У Міні гэта ў першы раз»**.
12.05, 20.05, 4.05 **Драма «Каменны крык»**.
13.40, 21.40, 5.40 **Камедыя «Апошні шанец»**.
15.20, 23.20, 7.20 **Трылер «Задзкіны»**.
СЕРАДА, 5 сакавіка
9.00, 17.00, 1.00 **Драма «Жыццё Джужэпе Вердзі» (3 серыя)**.
10.30, 18.30, 2.30 **Драма «Тры жанчыны»**.
12.20, 20.20, 4.20 **Трылер «Галаваломка»**.
13.45, 21.45, 5.45 **Камедыя «Вада»**.

8.15 «У гасцяў у Мінуткі».
8.30 **Серыял «Знакаміты Джэт Джэксан»**.
9.00, 12.00, 15.00, 18